

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

**Organizované formy volnočasových pohybových aktivit žáků
2. stupně ZŠ v Ostrově**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

doc. RNDr. Jan Hendl, CSc.

Vypracovala:

Bc. Eva Fousová

Praha 2010

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Praze dne

.....

.....

Eva Fousová

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat doc. PhDr. Ireně Slepíčkové, CSc., která mi pomohla s výběrem tématu a základní strukturou práce.

Zvlášť děkuji vedoucímu práce doc. RNDr. Janu Hendlovi, CSc., za jeho ochotu vést mou diplomovou práci, za metodické vedení a cenné rady v průběhu vypracování.

ABSTRAKT

Název: Organizované formy volnočasových pohybových aktivit žáků 2. stupně ZŠ v Ostrově

Cíle: Cílem diplomové práce je zmapovat organizace nabízející žákům 2. stupně pohybové aktivity ve městě Ostrov.

Zjistit formou dotazníků zájem žáků 6. a 9. tříd ZŠ města Ostrov o sportovní kroužky nabízené organizacemi.

Metodologie: Práce je empirického charakteru. Kvalitativní výzkum je použit v rámci mapování ostrovských sportovních organizací, metoda kvantitativní u dotazníku a výzkumných otázek, které se ho týkají.

Výsledky: Město Ostrov nabízí rozmanité organizované pohybové aktivity pro žáky 2. stupně ZŠ. Největší nabídku má Městský dům dětí a mládeže. Zájem ze strany dětí není tak velký, žáci mají větší zájem o sport neorganizovaný. Nejnavštěvovanějšími aktivitami je fotbal u chlapců a volejbal u dívek. Oblibu mají také ve školních pohybových kroužcích.

Klíčová slova: organizovaný sport, žáci, pubescence, finanční podpora sportu, základní škola.

ABSTRACT

Title: Organized Forms of Pupils' Leisure Time Physical Activities at the second grade of Primary School in Ostrov.

Objectives: The aim of this Master's Thesis is to survey the organization which offers physical activities to the students in Ostrov and their range of sports clubs. Using questionnaires, I want to find out how much students in Ostrov (6th and 9th class of elementary school) are interested in sports offered by different organizations.

Methods: This master's thesis have an empirical character. The qualitative research is used according to the surveying in Ostrov's sports organizations. There is the quantitative method connected with the questionnaires and research questions.

Results: The city of Ostrov offers a variety of organized physical activities for 2nd grade students of Primary School. The biggest one has the Town house of children and youth. The interest from the side of children is not that big, students are more interested in unorganized sport. The most visited activities are: soccer for boys and volleyball for girls. School sports clubs are popular as well.

Keywords: organized sport, students/pupils, pubescence, sport financial support, elementary school.

Obsah

1	ÚVOD	8
2	TEORETICKÁ ČÁST	9
2.1	Výchova, sport a volný čas	9
2.1.1	Organizovanost činností ve volném čase	11
2.1.1.1	Vznik a rozvoj organizovaného sportu mládeže	11
2.1.1.2	Vznik organizovaného sportu ve světě	12
2.1.2	Občanská sdružení v oblasti organizovaného sportu	13
2.1.2.1	Volnočasové zařízení	15
2.2	Žák v období pubescence	17
2.2.1	Tělesný a pohybový vývoj	18
2.2.2	Sociální a emocionální vývoj	19
2.2.3	Rozumový vývoj	20
2.3	Podpora sportu v ČR	21
2.3.1	Zákon o podpoře sportu	21
2.3.2	Státní podpora sportu pro rok 2010	22
2.3.3	Konference Sport a stát	25
2.3.3.1	Internetový průzkum v rámci konference sport a stát	27
2.4	Přehled dosavadního výzkumu	31
2.5	Shrnutí	35
3	CÍLE, ÚKOLY, VÝZKUMNÉ OTÁZKY	36
4	METODOLOGIE	38
4.1	Výzkumný soubor	39
4.2	Metody získání dat	39
4.3	Organizace výzkumu	39
4.4	Analýza dat	40
5	VÝSLEDKOVÁ ČÁST	41
5.1	Sportovní organizace ve městě Ostrov	41
5.1.1	Financování sportovních organizací	41
5.1.1.1	Investice pro rok 2010	42
5.1.2	Přehled organizací nabízející pohybové aktivity	43
5.1.2.1	Městský dům dětí a mládeže	43
5.1.2.2	Ostatní organizace	46
5.1.2.3	Školní kroužky	48
5.2	Dotazníkové šetření	49

6	DISKUSE.....	66
7	ZÁVĚRY	68
	SEZNAM LITERATURY.....	69
	PŘÍLOHY.....	72

1 ÚVOD

K tématu diplomové práce mě přivedla myšlenka zmapovat organizace ve městě Ostrov, nabízející sportovní kroužky žákům druhého stupně ZŠ. Zároveň formou dotazníků zjistit zájem či důvod nezájmu žáků 6. a 9. tříd ZŠ v Ostrově o organizované sportovní aktivity. Téma je mi blízké, neboť jsem učitelka tělesné výchovy na jedné ze tří základních škol v Ostrově. Vybrala jsem záměrně nejmladší a nejstarší žáky druhého stupně, neboť mezi nimi budou pravděpodobně rozdíly v provozování pohybových aktivit.

V rozhodnutí zda navštěvovat sportovní kroužek hraje největší roli výchova a vyučování. Právě výchovné působení rodiny, ale i školy může v mnohém dítě ovlivnit. A tak zejména rodiče by měli mít velký zájem na tom, aby jejich dítě sportovalo či navštěvovalo nějaký pohybový a bylo tak v období puberty lépe připraveno na negativní vlivy sociálních skupin.

Pohyb je pro dítě přirozený, a proto je pro zdravý vývoj důležitý či spíše nenahraditelný. Schází-li v nějakém období, může narušit zdravý tělesný vývoj a budoucí vztah k pohybu.

Zajímá mě nabídka sportovních organizací města Ostrov pro žáky druhého stupně ZŠ, tedy věkové rozpětí 11-15 let. Předpokládám dostatečnou nabídku sportovních kroužků, ale malý zájem ze strany dětí.

Přáním a cílem učitelů tělesné výchovy, trenérů a rodičů je, aby dítě svůj volný čas chtělo naplnit pohybem, aby se chtělo učit novým pohybovým aktivitám a aby si v dětství vytvořilo takový vztah k pohybu, který přetrvá v jeho vědomí či podvědomí po celý život. Ať již při utváření tohoto vztahu stál rodič, učitel, trenér či vychovatel či kamarád.

Samozejmě může žák dávat přednost neorganizovaným sportovním aktivitám, což zjistím mimo jiné z krátkého dotazníku, ale v této diplomové práci se zabývám výhradně organizovanými sportovními aktivitami a nerozlišuji zde, zda se jedná o závodní či nezávodní sportovní aktivitu. K vypracování diplomové práce jsem použila metody empirického kvalitativního výzkumu v rámci mapování sportovních organizací a kvantitativního výzkumu u dotazníku a výzkumných otázek.

2 TEORETICKÁ ČÁST

Teoretickou část jsem rozdělila do tří kapitol. První je zaměřena na volný čas, vznik a vývoj a sdružení sportovních organizací. V další kapitole se zabývám žákem v období pubescence, jeho proměnami v oblasti tělesného, emocionálního a sociálního vývoje.

V poslední kapitole teoretické části jsem se pokusila shrnout podporu sportu v České republice.

2.1 Výchova, sport a volný čas

Výchovné úkoly mimoškolních aktivit se rozdělují do tří kategorií, které se navzájem doplňují a prolínají.

Největší důraz je kladen na funkci výchovnou. Prostřednictvím činností se děti motivují k hodnotnému využívání volného času, k získávání nových vědomostí, dovedností i návyků a tím k rozvoji poznávání a k celoživotnímu vzdělání. Úspěchy ve volnočasových aktivitách přinášejí pocit uspokojení, příležitost k seberealizaci.

Mezi další velmi důležitou, patří funkce zdravotní – volnočasové instituce by měly podporovat zdravý tělesný a duševní vývoj dětí a mládeže a to podporou usměrňování režimu dne střídáním činností různého charakteru, podněcováním a poskytováním příležitostí k vydatnému pohybu. Volnočasová výchova má za úkol podporovat kompenzaci dlouhého sezení při vyučování, vybudovat u dětí návyk pro pravidelný pohyb a vést děti ke správné životosprávě (Pávková, 1999).

K nejdůležitějším zdravotním výhodám pohybových aktivit v dětství a dospívání patří: rozvoj kardiovaskulární, odolnost kostní tkáně, snížení úzkostí, zvýšení svalové zdatnosti (US. Department of health and human services, 2008).

Neméně důležitá je funkce sociální – jestliže předpokládáme, že vývoj dítěte se uskutečňuje jako odpověď na výzvy sociálního prostředí, má výchova mimo vyučování nezbytné místo v procesu socializace. Instituce volnočasových aktivit se podílejí na utváření žádoucích sociálních vztahů. Sociálně zvlášť významná je funkce takových zařízení, která navštěvují děti z méně podnětného či konfliktního rodinného prostředí nebo děti bez rodičů (Pávková, 1999).

V diplomové práci se zabývám hlavně mimoškolními pohybovými aktivitami.

Sport sehraává roli ve formální i neformální výchově a ve vzdělávání a tím napomáhá k posílení lidského kapitálu. Hodnoty, které sport zprostředkovává, přispívají k rozvoji vědomostí, dovedností, motivace, utváření osobnosti, odolnosti, formování charakteru, odpovědnosti, sebehodnocení, smyslu pro povinnost, vztahu k ostatním, houževnatosti, cílevědomosti, sebeovládání, připravenosti k osobnímu nasazení, překonávání překážek. Příznivě ovlivňuje fyzický i mentální rozvoj dětí. Pomáhá učit se jistým pravidlům a respektovat rovné příležitosti, podporuje rozvoj schopnosti soustředění, schopnosti učit se a buduje sebedůvěru. V souhrnu se jedná o prvky socializace a morálky, tj. ovlivňování chování lidí ve vztahu k lidskému společenství (MŠMT, 2003).

„Definice sportu vytvořená na půdě Evropské unie je opravdu široká. Dává prostor pro začlenění i těch činností do sportu, které stály v předchozích přístupech na rozmezí sportu a jiných oblastí či které dokonce za sport nebyly považovány. Vedle sebe stojí a stejná důležitost je přikládána jak sportu výkonově orientovanému, jako je výkonnostní a vrcholový sport, tak nejrůznějším formám sportu provozovaným za účelem posílení zdraví, rekreace či silných emocionálních prožitků“ (Slepičková 2000, s. 22).

Při sportu se vytvářejí důležité hodnoty jako je týmový duch, tolerance a smysl pro fair play, hlavně přispívá k osobnímu rozvoji. Je důležitým aspektem zlepšování veřejného zdraví a jeho nedostatek zvyšuje riziko četných civilizačních chorob, které snižují kvalitu života, ohrožují život občanů, čímž ekonomicky zatěžují oblast zdravotnictví a hospodářství. Sport sehraává důležitou roli ve výchově a rozvoji osobnosti u mladé generace a je vynikajícím prostředkem pro potlačování negativních jevů ve společnosti. Hlavně nárůstu drogové závislosti a kriminality mládeže (Slepičková, 2000).

Benefity a škody mládeže jsou předmětem četných diskusí ve vědecké i politické sféře. Je zřejmé, že zvýšení pohybové aktivity mladých sportovců dává záruku pozdějších zdravotních benefitů. Není však zcela jasné, zda sportování mládeže pomáhá rozvíjet individuální a sociální atributy (odhodlání, odvahu). Zpochybňuje se teze „sport utváří charakter“. Potenciální benefity účasti ve sportu mládeže – tělesné zdraví, psychický i sociální vývoj a osvojení pohybových dovedností však nejsou zaručeny pouhým sportováním. Evidence potvrzuje, že klíčovým faktorem je kvalitní vedení dospělými (Dobry, 2008).

Při výchovném působení je důležité hledat ve vnitřních podmínkách osobnosti na co navázat podmínky vnější, aby je jedinec v dané situaci přijal za vlastní motivy jednání. Cílem je citlivé působení, s pochopením vnitřního světa mladého sportovce. Mladý adept sportovní slávy brzy pozná, že cesta k dobrému výkonu je dlouhá a někdy není jednoduchá, ale při dobrém vedení se projevy osobnosti, které jsou s touto cestou spojeny, zpevňují a i přenášejí do jiných životních oblastí. To je jeden z největších přínosů sportu k rozvoji společnosti (Svoboda, 2008).

2.1.1 Organizovanost činností ve volném čase

Činnost, kterou děti naplňují svůj volný čas, rozdělujeme do tří skupin. Její rozdělení vyjadřuje míru organizovanosti výchovného působení na dítě.

a) činnost spontánní – jedná se o činnosti „přirozené“ a „nepřipravené“.

Odehrávají se v přírodě, na otevřených hřištích a volných sportovištích.

b) činnost příležitostná – činnosti jednorázové i pravidelné, které jsou organizované – např. soutěže, výlety, turnaje, závody,

c) činnost pravidelná – činnost uskutečňovaná pravidelně pod vedením kvalifikovaného vedoucího. Na základě pravidelnosti vznikají různé druhy zájmových útvarů - např. sportovní družstva, kroužky, kluby, dlouhodobé kurzy apod. (Hofbauer, 2004).

2.1.1.1 Vznik a rozvoj organizovaného sportu mládeže

„Československo patřilo k zemím, které již na půdě historických zemí ve druhé polovině 19. století při využití řady mezinárodně sdílených tělovýchovných metod rozvíjely mezi mládeží zejména tělesná cvičení. Ta byla hromadně praktikována zejména na půdě Sokola či nábožensky orientovaného Orla. Mládež však byla zejména na půdě školy podněcována ke cvikům posilujícím svalovou kapacitu a pěstujícím sportovní a herní dovednosti. Postupně se rozvíjí chápání přirozené tělesné výchovy a je tak položen základ sportovní soutěživosti v plavání, lyžování, bruslení, atletice a her“ (Sekot 2006, Sociologie sportu, str. 105).

Významná etapa, týkající se vývoje sportovních organizací se stala roku 1960 vstupem televize jako mocného mediálního prostředku na olympijské hry v Římě. Do sportu tím vstoupila profesionalizace, ale také komercializace. Vedle sebe začaly působit dvě podoby sportu- vrcholová a sport pro všechny (Slepičková, 2000).

Změnami, kterými prošla Česká republika po roce 1989, byly zasaženy všechny oblasti života společnosti včetně oblasti sportu a tělovýchovy. Do popředí se dostává význam tělesné výchovy a sportu, kdy je tato činnost brána jako významný aspekt z hlediska společenského, zdravotního i preventivního, pokud se týká patologických jevů mladé generace. Do tohoto roku byla péče o sport v podstatě řízena státem a kontrolována mocenskými strukturami a to prostřednictvím jednotné tělovýchovné organizace Československého svazu tělesné výchovy. Jednotná organizace tělovýchovy a sportu a centrální řízení však nemohly nadále vyhovovat požadavkům, které společenské změny přinesly. Výrazně se začaly i ve sféře sportu prosazovat snahy po pluralismu, decentralizaci a demokratizaci. Se zrušením zákona č. 68/1956 Sb. o organizaci tělesné výchovy a sportu v roce 1990 a se schválením řady nových zákonů se pak již zcela změnilo prostředí, v němž se sport a tělovýchova rozvíjely. Významným iniciátorem změn v ČSTV byly především sportovní svazy, vně však začaly nabírat sílu organizace, které po řadě desetiletí obnovily svou činnost (Slepičková, 2000).

2.1.1.2 Vznik organizovaného sportu ve světě

Evropská zkušenost je v tomto směru zatížena postupným trendem k nacionálnímu zneužití sportu v Německu, kde během války ve zvláštních internátních školách pro nacistickou elitu měli chlapi a poté i dívky týdně čtyřicet hodin tělesné výchovy se soutěžně sportovním zaměřením na plavání, atletiku, cvičení na náradích, box, šerm, a terénní cvičení vojenského charakteru (Sekot, 2006).

Federální zákon z roku 1969 položil obecný základ pro podporu sportu v Rakousku. Devět provincií je odpovědno za sportovní události. Každá z provincií ustavila své vlastní sportovní organizace. Z organizačního hlediska je sport v Rakousku řízen třemi zastřešujícími organizacemi a 53 specializovanými sportovními asociacemi (Slepičková, 2000).

Na počátku 19. století pronikla do Spojených států německá gymnastika. Pokračovatelem Fridricha Jahna byl první učitel tělesné výchovy v USA Charles Beck. Okolo poloviny 19. století se do centra pozornosti začíná významně prosazovat pojem zdraví. To je spojeno se švédským gymnastickým systémem, který do USA přinesl Hartvig Nissen. První pokusy organizovat sportovní odvětví spadají do období občanské války. Mezi prvními sportovními odvětvími byl baseball a tenis. Dále lední hokej, golf, bowling, plavání a basketbal. V roce 1888 byla založena Amatérská sportovní unie, zastřešující oblast amatérských sportovních aktivit (Vlček, 2009).

Spojené státy americké se zapsaly významným písmem do historie organizovaného sportu mládeže především v padesátých letech a šedesátých letech 20. st., tedy v období tzv. baby boomu, kdy demografické důsledky vysoké poválečné porodnosti aktualizovaly i výchovné a socializační funkce sportu. Speciální programy pro děti a mládež byly organizovány péčí veřejných, soukromých a komerčních sponzorů. Není bez zajímavosti, že stejně jako ve většině zemí světa – zájem dívek o sport byl až do konce šedesátých let v USA více méně ignorován a nepřekračoval herní hranici vymezenou fandovstvím. Situaci však zásadně změnil až dynamický rozvoj ženské emancipace na poli tréninku a celkově se zvyšující se účasti žen v soutěžním sportu (Sekot, 2006).

2.1.2 Občanská sdružení v oblasti organizovaného sportu

Občanská sdružení (Český svaz tělesné výchovy, Česká obec sokolská, Česká asociace Sport pro všechny, Sdružení sportovních svazů ČR, Klub českých turistů, Orel, Asociace tělovýchovných jednot a sportovních klubů, Asociace školních sportovních klubů ČR, Letecká amatérská asociace, Autoklub ČR apod.) realizují organizované aktivity podle svého obsahového zaměření, pro své členy i pro zájemce z řad veřejnosti. V ČR má spolková tělovýchova tradici a je vnímána jako specifická součást národní kultury. V současné době vyvíjí soustavnou činnost více než 20 000 lokálně působících tělovýchovných jednot a sportovních klubů. Většina z nich se dále sdružuje ve výše uvedených střešních sportovních organizacích. V oblasti sportu pro všechny je zabezpečována také reprezentace na mezinárodní úrovni.

Současný útlum spolkového života ve sportu je zapříčiněn snížením aktivity dobrovolníků, jejichž práce není společensky doceněna. Podpora činnosti dobrovolníků je jednou z cest, jak tento negativní jev zastavit. Úroveň vzdělání a práce dobrovolníků je základem kvality procesu. Stát garantuje kvalitu akreditovaných vzdělávacích zařízení a udělování těchto akreditací, jinou podporu dobrovolníci nemají. Sportovní organizace limituje podhodnocení státní podpory provozu a údržby sportovních zařízení, která mají ve velkém objemu ve vlastnictví. Starost o majetek a nedostatek finančních i lidských zdrojů nedovoluje organizacím nabídnout občanům dostatečný program, který by uspokojil různorodé zájmy, zejména nesoutěžní sport. Sportovní organizace pracují v legislativních podmínkách, které nejsou zcela harmonizované s evropským standardem (Koncepce státní podpory v České republice, 2009).

Děti a mládež dnes málo sportují a také proto roste počet případů zdravotního oslabení v důsledku sedavého způsobu života. Dvě hodiny školní tělesné výchovy týdně pro mladý organismus nestačí. Odborníci přitom považují za optimální zajistit pro veškerou mládež alespoň 8 – 10 hodin intenzivní pohybové aktivity týdně. Za stávající situace úlohu škol v tomto ohledu přebírají i občanská sdružení v tělovýchově a sportu. V tomto ohledu se může připomenout téměř milionové zapojení mladých lidí do 18 let ve sportovních spolcích. K tomu přistupuje i zhruba dvě stě tisíc členů dětí a mladých lidí sdružených v Asociaci školních sportovních klubů a desetitisíce studentů České asociace akademického sportu. Asociace školních sportovních klubů ČR se od doby svého vzniku, tedy od roku 1992, podílí na rozvoji sportu na základních a středních školách. K jejich základnímu socializačnímu poslání patří kultivace a smysluplná náplň volného času. Školy tak získávají vhodnou organizační a právní platformu pro zakládání sportovních klubů. V nich pak mohou vytvářet podmínky pro hodnotné trávení volného času jak žáků a studentů, tak učitelů a profesorů. S cílem pěstovat bez rozdílu sportovního nadání pozitivní vztah k pravidelnému sportování (Führer, 2008).

2.1.2.1 Volnočasové zařízení

Na trávení volného času dětí se podílí velká řada zařízení a institucí. Zájmové činnosti, které jsou dětem nabízeny, jsou různorodé. Dělíme je dle obsahu na společenskovední, pracovně-technické, přírodovědně-ekologické, esteticko-výchovné, tělovýchovné, sportovní a turistické.

V této diplomové práci se zabývám jen obsahem sportovních činností.

Jednou z nejvýznamnějších institucí jsou střediska pro volný čas dětí a mládeže. Tato střediska známe také pod pojmem Domy dětí a mládeže (DDM). Jsou zařazovány do sítě školských zařízení. Zřizovatelem může být školský úřad, obec, církev, soukromý nebo jiný subjekt. Jejich posláním je naplňovat výchovně-vzdělávací a rekreační funkci volného času. Obsáhnout by měly všechny zájmové oblasti.

Jedny z nejpopulárnějších volnočasových organizací jsou sportovní kluby. Nejdelší tradici má v naší zemi tělovýchovná jednota SOKOL, založená Dr. Tyršem již v roce 1862. Sokol i v současné době organizuje tělovýchovnou činnost různého zaměření pro všechny věkové kategorie – od nejmenších dětí po seniory. Podle velikosti jednoty nabízí rozdílné množství sportů dostupných všem.

Další důležitou a tradiční volnočasovou institucí je Junák, který vychází z celosvětového skautského hnutí založeného ve Velké Británii. Jeho posláním je působit a vést své dětské i dospělé členy k povznesení duchovní, mravní a tělesné zdatnosti, aby byli připraveni plnit své povinnosti k bližním, společnosti i vlasti. Prostředkem je činnost, zaměřená na turistiku a pobyt v přírodě, která vychovává k praktickým dovednostem a sebekázni. Pracuje na družinovém principu: skupinky jsou po pěti až deseti dětech vedených věkově blízkým dospívajícím rádcem za přispění dětí, které se učí přijímat zodpovědnost za druhé i program.

Po roce 1990 vznikl prostor pro občanská sdružení různého zaměření. Na jejich podporu jsou každoročně vypisovány Projekty na podporu a ochranu mládeže MŠMT ČR, v jejichž rámci se mohou sdružení ucházet o granty finančně podporující jejich konkrétní aktivity.

Český svaz tělesné výchovy je dobrovolným sdružením sportovních, tělovýchovných a turistických svazů s celostátní působností. Jeho posláním je podpora sportu, tělesné

výchovy a turistiky, sportovní reprezentaci České republiky a přípravu na ni, zastupovat a chránit práva a zájmy sdružených objektů, poskytovat jim požadované služby a vytvářet ke vzájemné spolupráci potřebnou platformu. V roce 2001 bylo v ČSTV v řádném i přidruženém členství 85 národních sportovních svazů, které si ponechávají značnou míru samostatnosti, a svým členům vytvářejí podmínky pro provozování jednotlivých sportů. ČSTV také sdružoval přes 8000 tělovýchovných jednot a sportovních klubů. Sportovní organizace měly asi 1,3 milionu členů. Celkově je u nás registrováno v různých sportovních klubech na 250 tisíc dětí (Pávková, 1999).

Oddělení mládeže a tělovýchovy krajských úřadů (součást odboru školství), jejichž struktura a náplň práce ale není v jednotlivých krajích zcela shodná, řeší činnost a rozvoj středisek volného času dětí a mládeže a dalších zařízení z této oblasti. Obce a kraje hmotně podporují rozšiřování kapacit zařízení volného času a budování jejich sítí (Hofbauer, 2004).

Přehled dvaceti nejpočetnějších sdružení působících v oblasti dětí a mládeže:

(Tabulka č. 1- Informační publikace o dětech a mládeži v České republice 2008)

Přehled dvaceti nejpočetnějších sdružení působících v oblasti dětí a mládeže:

Název sdružení	Počet členů
Mládež Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska	46 537
Junák – svaz skautů a skautek ČR	44 470
Pionýr	17 800
Folklorní sdružení ČR	13 780
Asociace turistických oddílů mládeže ČR	9 060
Zálesák – svaz pro pobyt v přírodě	7 895
Česká tábornická unie	7 047
Asociace křesťanských sdružení mládeže	4 928
Duha, sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi	4 566
YMCA v ČR	4 534
Asociace středoškolských klubů ČR	4 150
Moravská hasičská jednota	3 683
Asociace víceúčelových ZO technických sportů a činností ČR	3 602
Sdružení Mladých ochránců přírody ČSOP	3 338
Asociace mládeže pro vědu a techniku - AMAVET	3 000
Klub Pathfinder (skauti při Církvi adventistů sedmého dne)	2 486
Salesiánské hnutí mládeže	2 258
Asociace malých debujárů ČR	2 130
Mladí konzervativci	1 053
Hnutí Brontosaurus	1 030

2.2 Žák v období pubescence

Vývoj jedince je souvislý, ale nestejněměrný. Probíhá ve stádiích, pro něž je příznačný určitý začátek a relativní ukončení vývoje nějakého znaku (např. sekundárních pohlavních znaků).

Výchova má proto obecně vzato dva hlavní úkoly:

1. neuškodit
2. stimulovat

Pro všechna období mládí jsou příznačné některé charakteristiky, které by ti, kdo pracují s mládeží, měli znát. Důležité je i zjištění, že vývoj člověka nepostupuje rovnoměrně. Vždy v určitém časovém úseku několika let dochází ke změnám takového řádu, že se určitá nová kvalita začíná a na konci období ukončuje.

Například rozvoj primárních a sekundárních pohlavních znaků se výrazně zrychluje kolem 11. roku věku a do 15 let je vývoj ukončen do té míry, že v dalších letech se už příliš nemění. Význam poznání těchto změn pro výchovu je důležitý, pokud víme, že dítě prochází těmito hormonálními a tělesnými změnami, které se promítají do celkové psychické lability a zvýšené citlivosti pubescentů, lépe porozumíme jejich chování a citlivěji řešíme jejich přestupky. Obě uvedené skutečnosti vedly v pedagogice k vytvoření stadijního pojetí výchovy člověka, uváděného obvykle pod názvem věkové zákonitosti. Tímto pojmem rozumíme anatomicko-fyziologické a psychické zvláštnosti, charakteristické více-méně pro všechny jedince (Svoboda, 2008).

Pro mou diplomovou práci mě zajímá období staršího školního věku, respektive věk žáků druhého stupně ZŠ.

„Je to období přechodu z dětství k počínající dospělosti. Je charakterizováno hlavně velkými biologickými změnami, které ovšem mají svůj odraz v psychickém vývoji. Pohlavní zrání se ohlašuje nejprve bouřlivějším asi jedno až dvouletým obdobím prepuberty, vrcholícím kolem 12. 13 roku věku, a potom následuje poněkud klidnější doba do 15. roku (puberta).

Celkově je to období ve vývoji velmi nerovnoměrné, což už samo o sobě je zdrojem obtíží jak pro pubescenty samotné, tak pro jejich rodiče, učitele i trenéry. Je to období začátku specializace i ve sportovních odvětvích: Sportu je možno využít velmi výrazně

jako výchovného faktoru: fixace na sport, činnost uznávanou společností i věkově stejně starými druhy pomáhá překlenout rozporuplné stadium pohlavního zrání“(Svoboda 2008, s. 48).

„Chybný předpoklad, že aktivní sport automaticky vede k rozvoji pozitivních povahových vlastností, je založen na třech logicky vzájemně propojených a prakticky funkčně spjatých premisách:“(Sekot 2006, s. 127).

1. Organizované sportovní programy přitahují účastníky určitých povahových vlastností.
2. V centru pozornosti veřejnosti jsou zejména jen nejlepší sportovci
3. Sportovní aréna prezentuje vrcholné výkony situací výzvy k osobnímu výkonu.

Z uvedených charakteristik vyplývá, že děti s nevelkým sebevědomím a nedostatečnou úrovní sportovních dovedností a fyzických předpokladů, mají menší šanci stát se členy organizovaných sportovních týmů, které pak tvoří ti, kterým je připisován dobrý charakter vytvářený dobrým sportem. Také se přehlíží nezastupitelnost obecných předpokladů utváření charakterových rysů člověka i mimo sport. A dále ne bez významu je fakt, že právě na sportovním poli rodiče sledují doposud skryté předvádění dovedností a vlastností svých dětí. Ty však byly získávány i během mimosportovního socializačního procesu (Sekot, 2006).

2.2.1 Tělesný a pohybový vývoj

Zjevně nejvýraznější změnou je tělesný růst, výška i váha se mění více než v kterémkoli lidském období. Chlapci vyrostou za pět let v průměru o 22,5 cm, dívky o 17, 6 cm. Váha vzroste za stejné období o 18 kg.

Kvalitativní změny jsou podmíněny rozvojem žláz s vnitřní sekrecí. V organismu pubescentů probíhají velmi složité a mnoho orgánů zasahující fyziologické pochody, jejichž výsledkem je vývoj prvotních (pohlavní žlázy a genitálie), ale i druhotných pohlavních znaků (pánev, prsa, ochlupení, tukové vrstvy, hlasová mutace a další). Rychlý růst končetin spolu s ostatními změnami, zejména se zpožděním ve vývoji vnitřních orgánů vede k pohybové diskoordinaci, která se projevuje v neohrabanosti a klátivé chůzi, v obtížích se zvládnutím náročnějších cviků, ve špatném držení těla. Ti,

kdo se systematicky věnují sportu, překonávají obtíže lépe. Rozvoj pohybových dovedností sice pokračuje, avšak je pochopitelně ovlivněn vývojovou nerovnoměrností, projevuje se to hlavně u obratnosti. Harmonické pohyby jsou narušeny, jsou náhle tvrdé, neúměrné intenzity (Svoboda, 2008).

Způsob zatěžování dětí a mládeže musí vždy respektovat biologický věk jedince. Zatížení rozlišujeme podle charakteru, intenzity a objemu. Výběr tělovýchovné aktivity a jeho dávkování musí vycházet ze znalostí reakčních a adaptačních možností příslušného věku na konkrétní TV činnost. Přiměřené zatěžování akceleruje růst i vývoj dítěte, nepřiměřené vysoké může vést k retardaci. Např. historické zkušenosti ukazují, že dlouhodobé konání práce nevelké intenzity zapříčiňuje růstovou retardaci, naproti tomu vysoká intenzita s menším celkovým objemem spíše růst akceleruje. Minimální pohybová aktivita nemusí bezprostředně negativně ovlivnit organismus dítěte, ale důsledky se mohou projevit až v dospělosti (Havličková, 2008).

„Díky tělesné proměně se stává aktuální otázka hodnocení vlastní tělesné atraktivity, hlavně u dívek. U chlapců koreluje tělesné sebepojetí a sebehodnocení především se svalovou silou“ (Hátlová 2009, Tělesná výchova a sport mládeže str. 7).

2.2.2 Sociální a emocionální vývoj

Zatímco v předchozím období si ani chlapci ani dívky příliš nevěšili své vlastní tělesné schránky, v pubertě se tomu naopak nemohou vyhnout. Změny v organismu pubescenta vytvářejí i novou situaci sociální. Mohou vést např. k pocitu odlišnosti od druhých vrstevníků, uzavírání se do sebe a vyhýbání sociálním kontaktům. Mohou však také vést k agresivnímu chování v nejrůznějších podobách.

V prepubertě se děti projevují spíše extravertovaně a s důrazem na elementárních pudech, charakterizuje je jistá bezohlednost, opozice, násilí, touha po moci, po ovládnutí skupiny, bojovnost, snaha o stálou změnu (chlapci ve větší míře než dívky). V dalším dvouletí pak dochází většinou náhle ke změně v introvertované projevy, prohlubuje se výrazně citová sféra a pubescenti vyhledávají hluboké emoce v četbě, filmu, divadle, jsou vnímavější a citlivější, uzavírají přátelství.

Postupně se vytvářejí vztahy k druhému pohlaví, dívky – dospívající o něco dříve než chlapci- se identifikují ve svých projevech s chováním ženy k muži. Mládež v tomto věku má i silnou potřebu napodobovat dospělé mimo okruh rodiny (kterou vnímají jako samozřejmost). Idoly děvčat i chlapců se stávají lidé z nejbližšího okolí nebo lidé slavní, herci a sportovci, populární sportovci.

Britská sociologie přinesla výzkumné závěry, že orientace na sportovní činnost u dětí a mládeže je v oblasti soutěživého ducha v dnešní společnosti silnější u chlapců, než u dívek. Mění se v čase, v závislosti na míře příležitostí a povaze kontaktů s okolím. Potvrzuje významný vliv daného kulturního kontextu motivů a dopadů sportu na socializační procesy (Coakley, 2001).

2.2.3 Rozumový vývoj

Je méně dramatický než vývoj tělesný a sociální i emocionální. Pokračuje vývoj k celkové mentální zralosti. Rozšiřuje se především obzor mladého člověka a roste schopnost porozumět racionálnímu zdůvodňování i abstraktním koncepcím a pojmům. Pubescent překračuje svým chápáním hranice rodiny a školy, vnímá kulturní tradice i současnost a začíná se zajímat o vědecké otázky a společnost, v níž žije. Pokouší se už i kritické hodnocení, i když často přejaté. Předmětem nejčastější kritiky bývá škola a vyučování i sféra sportu a trenér. Formuluje se také vztah ke sportu. Vlastně se utváří i představa o příští sportovní dráze.

Obtíže v tomto věku jsou známé. Výchovné působení je často neúspěšné, zejména proto že prohřešky pubescentů jsou důsledkem humorálních změn. Je totiž prokázáno, že pudy jsou méně plastické než emoční nebo rozumové funkce. Obtíže je proto nutné chápat jako fázové, které pominou s odchodem bouřlivého období a zasahovat jen tam, kde chování mladého člověka přesáhne únosné meze. Pedagog má být taktní a diskrétní a velké přestupky má řešit až po odeznění citového zaujetí, které bezprostředně po poklesku brání v objektivní úvaze. Chybou ze strany vychovatele je nevšímavost, přehlížení, tvrdost zákroku, veřejné vytýkání chyb (Svoboda, 2008).

2.3 Podpora sportu v ČR

Finanční prostředky jsou členěny podle charakteru zdroje na finanční prostředky státního rozpočtu poskytované prostřednictvím MŠMT (dotační politika určená na podporu činnosti sportovního prostředí, zejména občanských sdružení, s rozpětím od 1,9 mld. Kč do 2,5 mld. Kč) a na finanční prostředky státního rozpočtu, poskytované prostřednictvím rozpočtu krajů a obcí (dislokace a objem pro oblast sportu je stanoven rozhodováním jednotlivých samospráv).

Dále na finanční prostředky ze zisku Sazka a.s. Důležité jsou také vlastní finanční prostředky občanských sdružení (členské příspěvky, zisk z pořádání sportovních akcí, resp. z vedlejší hospodářské činnosti, objem souvisí s interními organizačními předpisy občanského sdružení, stanovení výše členských příspěvků, atp.) a finanční prostředky získané na základě smluvních vztahů (od sponzorů apod., objem není možné vyčíslit, neexistují relevantní podklady).

2.3.1 Zákon o podpoře sportu

Zákon č. 115 ze dne 28. února 2001, o podpoře sportu ve znění zákona č. 219 ze dne 5. května 2005 vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti a stanoví úkoly ministerstev, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při podpoře sportu.

Pro účely tohoto zákona pojem sport představuje všechny formy tělesné činnosti, které prostřednictvím organizované i neorganizované účasti si kladou za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů v soutěžích všech úrovní. Sportem pro všechny se rozumí organizovaný a neorganizovaný sport a pohybová rekreace určená širokým vrstvám obyvatelstva. Sportovní zařízení je objekt, pozemek, vodní plocha, budova nebo jejich soubor sloužící výhradně nebo převážně pro provozování sportu.

Úkoly krajů: Kraje ve své samostatné působnosti vytvářejí podmínky pro sport, zejména:

- a) zabezpečují rozvoj sportu pro všechny a přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů
- b) zajišťují výstavbu, rekonstrukce, udržování a provozování svých sportovních zařízení
- c) zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu

Úkoly obcí: Obce ve své samostatné působnosti vytvářejí podmínky pro sport, zejména

- a) zabezpečují rozvoj sportu pro všechny a přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů
- b) zajišťují výstavbu, rekonstrukce, udržování a provozování svých sportovních zařízení a poskytují je pro sportovní činnost občanů
- c) kontrolují účelné využívání svých sportovních zařízení
- d) zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu (MŠMT, 2005).

2.3.2 Státní podpora sportu pro rok 2010

Programy státní podpory sportu pro nestátní neziskové organizace pro rok 2010 vyhláší Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na usnesení vlády č. 1333 ze dne 3. listopadu 2008 o „Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy“.

Za žadatele - NNO v oblasti sportu se považují subjekty, které:

- a) ve svých registrovaných stanovách mají hlavní činnost orientovanou na provozování, zabezpečování sportovní, případně tělovýchovné činnosti
- b) vyvíjejí činnost podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, včetně organizační struktury organizace dle § 16 odst. 4 tohoto zákona - smlouva o součinnosti, pokud není vymezeno jinak cílem programu

c) mají celorepublikovou působnost, tzn. pravidelnou organizovanou činnost vyvíjejí nejméně v 10 krajích nebo členskou základnu tvoří nejméně 800 členů, pokud není jinak přímo vymezeno cílem programu.

Státní podpora sportu je zaměřena do tří tematických oblastí:

- Část A: oblast státní sportovní reprezentace a přípravy sportovních talentů
- Část B: oblast tělovýchovy – tzv. oblast Veřejně prospěšných programů
- Část C: oblast výdajů na programové financování reprodukce majetku

Pro mou diplomovou práci mě zajímá část B:

Podpora oblastí sportu pro všechny je součástí Veřejně prospěšných programů ve sportu a tělovýchově. Tato oblast je podporována v souladu se zákonem č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a s ohledem na plnění usnesení vlády č. 17 ze dne 5. ledna 2000 k Národnímu programu rozvoje sportu pro všechny.

Tato podpora je určena občanským sdružením zajišťující celoroční sportovní a tělovýchovnou činnost nebo realizují otevřené a jednorázové sportovní, tělovýchovné akce. Žádost musí mít celorepublikový charakter a být předložena NNO s celorepublikovou působností, nikoliv jednotlivými TJ/SK, pokud není vymezeno pokyny, resp. zásadami k jednotlivým vyhlášeným programům.

Program V – Národní program rozvoje sportu pro všechny

Cílem vyhlášeného programu je podpora projektů vedoucích k celoživotním pohybovým aktivitám občanů s prioritami a s účelovým zaměřením na:

1. Pravidelnou sportovní činnost dětí a mládeže ve věkové kategorii 6 – 18 let.
2. Otevřené sportovní a tělovýchovné akce, včetně jednorázových kampaní se zaměřením ke zdravému a aktivnímu životnímu stylu.
3. Projekty zaměřené na pohybové aktivity občanů starších 60 let.
4. Vzdělávání dobrovolných pracovníků NNO v oblasti sportu pro všechny, mimo trenérů a rozhodčích sportovních svazů.
5. Tělovýchovnou reprezentaci.

Program VI – Sport a škola

Žadatelem může být NNO se zaměřením na školní, studentské nebo univerzitní sportovní činnosti. Cílem je vytváření podmínek pro široké sportovní aktivity a soutěže žáků a studentů škol, kteří jsou členy školních sportovních klubů a vysokoškolských sportovních organizací. Účelové zaměření programu je na:

1. Pravidelnou sportovní činnost žáků školních a univerzitních sportovních klubů ve věkové kategorii 6 – 26 let.
2. Soutěže žáků a studentů školních a univerzitních sportovních klubů republikového charakteru.
3. Pohybové aktivity zaměřené na zdravotně oslabené žáky a studenty.
4. Podporu projektů Center sportu na školách.
5. Mezinárodní soutěže žáků a studentů škol sdružených ve sportovních Mezinárodních školských a studentských organizacích pořádaných v ČR a čs. účast v zahraničí.

Program VIII. - Údržba a provoz sportovních a tělovýchovných zařízení

1. Program je veřejně vyhlášen v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, s usnesením vlády č. 1333 ze dne 3. listopadu 2008 o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy.
2. Cílem programu je podpora udržování a provozování sportovních a tělovýchovných zařízení, podpora udržování technických prostředků, strojů a zařízení sloužících ke sportovní činnosti a podpora udržování a provozování sportovních zařízení sloužících k přípravě reprezentantů a sportovních talentů.
3. Podpora údržby a provozu se poskytuje pro sportovní a tělovýchovná zařízení, která jsou ve vlastnictví, resp. výpůjčce nebo dlouhodobém nájmu občanských sdružení uzavřeném minimálně na 10 let od roku podání žádosti o dotaci. Dlouhodobý pronájem může být pouze od vlastníka, kterým je obec, město nebo státní instituce. Podporu lze poskytnout pouze v případě, že nájemce je provozovatelem sportovního a tělovýchovného zařízení.

4. Údržbou je soustavná činnost, kterou se zpomaluje fyzické opotřebení, předchází se poruchám a odstraňují se drobnější závady. Opravou se rozumí odstraňování částečného materiálního opotřebení nebo poškození za účelem uvedení majetku do předchozího stavu nebo do provozuschopného stavu. Uvedením do provozuschopného stavu se rozumí provedení opravy i s použitím jiných než původních materiálů, dílů, součástí nebo technologií při splnění podmínky, že takovým postupem nedojde k technickému zhodnocení (MŠMT, 2009).

2.3.3 Konference Sport a stát

Ve dnech 4. a 5. května 2010 se v prostorách studia České televize v Praze na Kavčích horách konala pod záštitou předsedy Vlády ČR Jana Fischera konference SPORT A STÁT.

Konferenci "Sport a stát" pořádalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Český olympijský výbor ve spolupráci s Českou televizí a zástupci Všesportovního kolegia: ČSTV, ČOS, SSSČR, KČT, Orel, AČR, ATJSK, ČSS, ASPV, AŠSK.

Uvádím zde závěry z konference:

Sport pro zdraví, aktivní život a reprezentaci státu. Sportovní hnutí v Evropě i v České republice má dalekosáhlejší vliv, než jakékoliv jiné společenské hnutí. Sport jako společenský a ekonomický jev význačným způsobem přispívá k rozvoji společnosti a tělesné aktivity mají rozhodující pozitivní dopad na zdraví a výchovu populace. Aby sport naplňoval své sociálně společenské funkce, musí mít vytvořeny základní podmínky, mezi které patří zejména:

- Politická podpora a právní rámec pro provozování sportu, sportovních zařízení, výchovu a činnost odborníků.
- Ochrana integrity sportu, jeho autonomie a podpora činnosti neziskových sportovních organizací.
- Zajištění financování sportu a jeho dostupnosti pro nejširší vrstvy občanů všech věkových skupin.
- Začlenění sportu a tělesných aktivit do všech stupňů výchovných a vzdělávacích programů.

Sport v České republice, jakkoliv má tradici a historické i současné úspěchy, není dostatečně podporován a jeho rozpoznáný potenciál není plně využíván. Studie poukazují na nedostatečné ekonomické zabezpečení sportu v ČR (MŠMT 2009 a Evropské unie 2010). Statistiky ukazují snižování zájmu mládeže o sport, zhoršení tělesné zdatnosti dětí a úbytek dobrovolníků ve sportu (Eurobarometr 2010).

Projevem zodpovědného přístupu státu ke sportu je vytvoření v evropském kontextu důstojných podmínek a předpokladů pro fungování této svébytné společenské oblasti. Projevem zodpovědnosti sportovního prostředí je konstruktivně spolupracovat na tvorbě sportovní politiky, dobře řídit sport a na základě vytvořených podmínek nabídnout občanům možnosti sportovního vyžití. Většina programů prezentovaných politickými stranami se shoduje na potřebě významně zkvalitnit péči o sport. Sportovní prostředí vítá tento přístup a nabízí spolupráci.

Tímto společným prohlášením účastníci konference, zástupci sportovního prostředí ČR, reprezentovaného střešními sportovními organizacemi a představitelé politických uskupení, zastupujících zájmy občanů ČR:

1. deklarují společný zájem na zlepšení podmínek pro tělesné aktivity občanů a pro sport v celé jeho šíři,
2. prohlašují, že vahou své společenské zodpovědnosti vyvinou úsilí k přijetí systémových opatření na ochranu, podporu a financování sportu, zejména oblastí:
  - . výchovy, zdraví a volného času
  - . sportovních zařízení
  - . talentované mládeže
  - . státní reprezentace
  - . dobrovolných a profesionálních trenérů a cvičitelů,
3. konstatují, že v součinnosti a s podporou politických stran, které mají sport ve svém programovém prohlášení, zahájí v nadcházejícím funkčním období kroky k realizaci koncepční podpory sportu v ČR,
4. souhlasí, že v procesu vytváření podmínek pro sport budou spolupracovat, postupy vzájemně konzultovat a přínosy vyhodnocovat s vědomím, že investice do sportu je

dlouhodobým vkladem pro zvýšení kvality života, morálních hodnot a zdraví občanů České republiky (MŠMT, 2010).

2.3.3.1 Internetový průzkum v rámci konference sport a stát

Před akcí byl ve spolupráci s agenturou SANEP proveden průzkum veřejného mínění, kterého se zúčastnilo téměř 30 tisíc respondentů ve věkové kategorii 18-69 let. Průzkum byl částečně orientován i na témata diskutovaná v programu konference.

Konal se ve dnech 20. - 30. dubna 2010. Uvádím zde jen výsledky otázek, týkající se tématu práce. Tedy zajištění a financování sportu a sportovních zařízení pro mládež.

Jedna z otázek zjišťovala, zda lidé považují sport za důležitý pro správný vývoj dětí.

Z grafu č. 1 je vidět jasná převaha odpovědi ano. Je potřeba utvářet kladný vztah jedince k pohybu už od dětství prostřednictvím rodiny a školy.

Graf č. 1. - Důležitost sportu pro zdravý vývoj dětí a mládeže

Na grafu č. 2 jde vidět, že většina respondentů si myslí, že tělesné aktivity nejsou na školách zajišťovány dostatečně kvalitně. Sama vím z vlastní zkušenosti, že na školách často chybí kvalifikovaní učitelé tělesné výchovy.

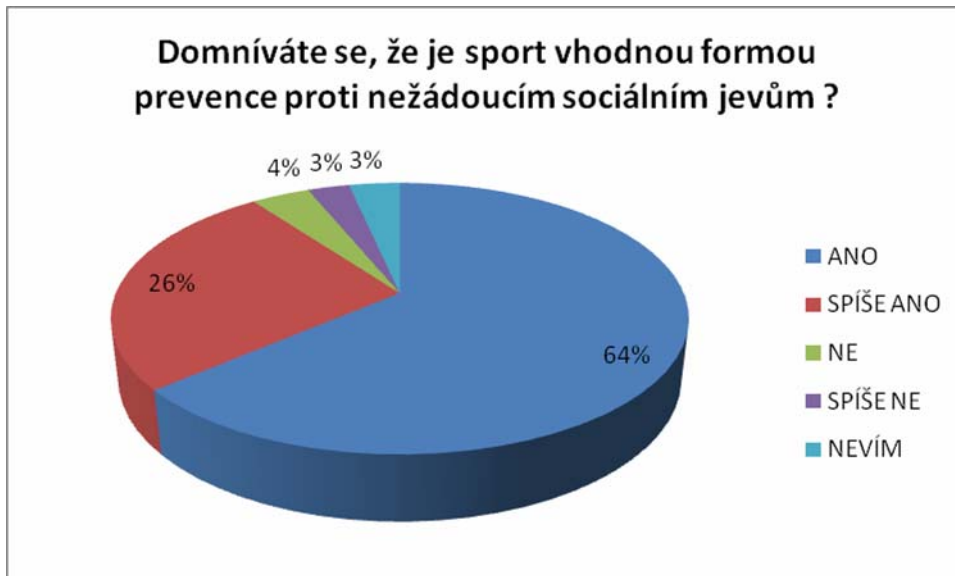
Graf č. 2 - Kvalita zajišťování tělesných aktivit na školách

Většina respondentů má názor, že v ČR není dostatek kvalitních a veřejně přístupných sportovních zařízení pro mládež (graf č. 3). Město Ostrov, o kterém se v diplomové práci mnohokrát zmiňuji, má díky snaze města a potřebným dotacím z fondů EU dostatek kvalitních sportovních zařízení pro mládež.

Graf č. 3 - Dostupnost sportovních zařízení pro děti a mládež

Jak píše Slepíčková (2000) Sport sehrává důležitou roli ve výchově a rozvoji osobnosti u mladé generace a je vynikajícím prostředkem pro potlačování negativních jevů ve společnosti hlavně nárůstu drogové závislosti a kriminality mládeže. S tím souhlasí většina dotázaných, jak jde vidět na grafu č. 4.

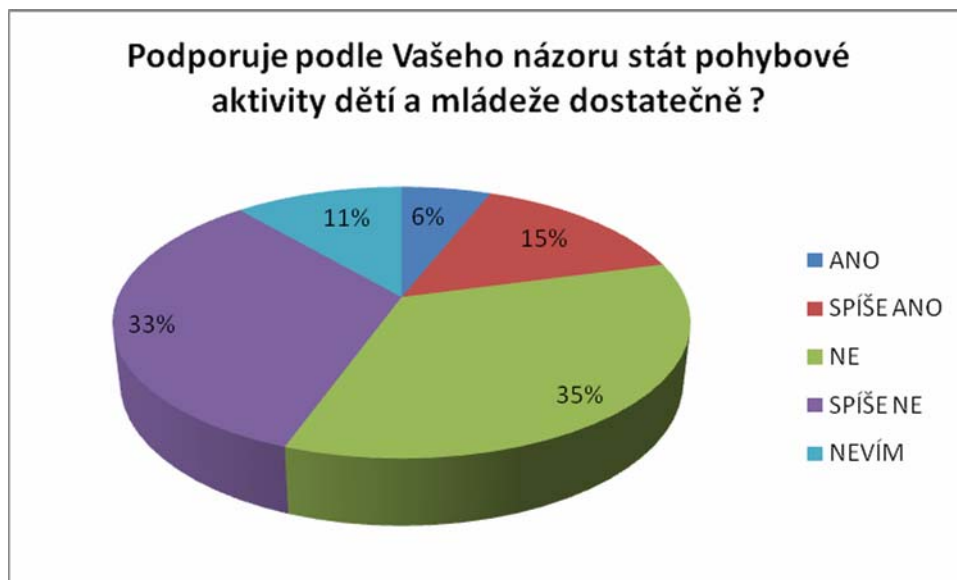
Graf č. 4- Sport jako vhodná prevence proti sociálním vlivům

Ano je nejčastější odpovědí na otázku vyhodnocenou v grafu č. 5, zda jsou sportovní reprezentanti vzorem pro mládež. Určitě se jedná o sporty, ve kterých jsou naši reprezentanti úspěšní na světové úrovni.

Graf č. 5 - Sportovní reprezentant jako vzor pro mládež

68% respondentů uvedlo, že stát nepodporuje dostatečně aktivity dětí a mládeže (graf č. 6). Podobný výsledek vyplynul i z Konference Sport a stát 2010 (viz. kapitola 2.3.3), kterou pořádalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Český olympijský výbor ve spolupráci s Českou televizí a zástupci Všesportovního kolegia: ČSTV, ČOS, SSSČR, KČT, Orel, AČR, ATJSK, ČSS, ASPV, AŠSK.

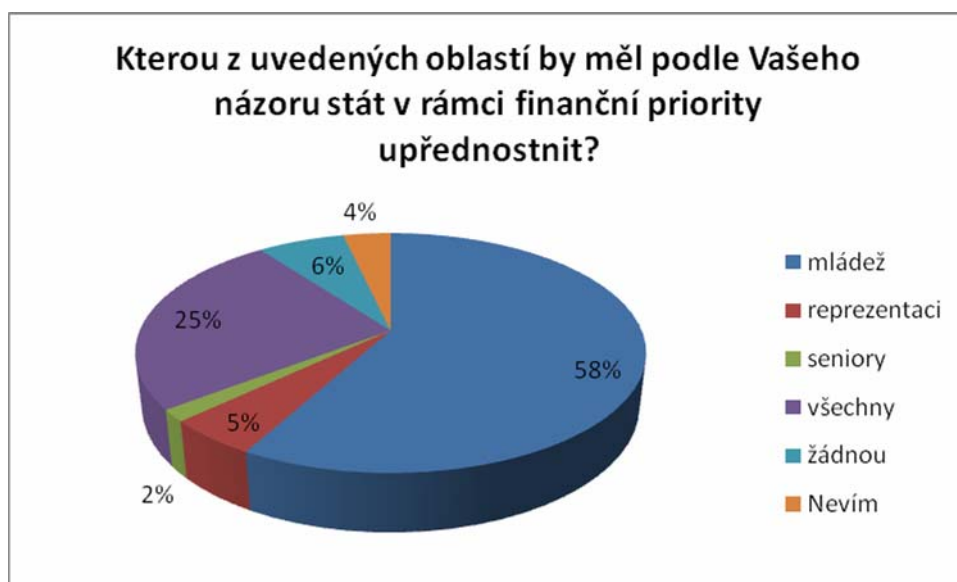
Graf č. 6 - Podpora pohybových aktivit státem

Že by měly města, obce a kraje pečovat o provoz místních sportovních zařízení se shodlo téměř 100% dotázaných (graf č. 7)

Graf č. 7 - Péče měst, obcí a krajů o sportovní zařízení

Z grafu číslo 8 vyplívá, že finanční prioritou v rámci dotování sportu má být podle 55,9% respondentů práce s mládeží. Česká republika má po Maltě a Bulharsku třetí nejnižší veřejné výdaje na sport.

Graf č. 8 - Upřednostňování sportovní oblasti státem v rámci finanční priority (MŠMT, 2010)

2.4 Přehled dosavadního výzkumu

Tělesná výchova je povinná součást školního vyučování a je chápána jako nezbytný předpoklad zdravého rozvoje žáka. Stejně tak by měl být chápán tělesný pohyb ve volném čase dětí. Výzkumy ukazují, že u pubescentů zájem o pohybové aktivity výrazně klesá a je nahrazen nežádoucí činností, což má být řešeno právě větší nabídkou pohybových aktivit. Jak vyplívá z konference, o které jsem již psala v kapitole 2.3.3

Sport v České republice, jakkoliv má tradici a historické i současné úspěchy, není dostatečně podporován a jeho rozpoznáný potenciál není plně využíván. Studie poukazují na nedostatečné ekonomické zabezpečení sportu v ČR (MŠMT 2009 a Evropské unie 2010). Statistiky ukazují snižování zájmu mládeže o sport, zhoršení tělesné zdatnosti dětí a úbytek dobrovolníků ve sportu (Eurobarometr 2010).

Základní statistická data registrovaná pouze sportovními organizacemi, nemohou být reprezentativní pro celý TVS systém, neboť kromě tradičních sportovních organizací

využívá mládež ke sportování i rychle se rozvíjející systém placených služeb. Velká část populace provozuje pohybovou aktivitu individuální nebo rodinou, nebo jinou neorganizovanou činnost. Sledování dat o organizovaných a neorganizovaných formách sportu, není zatím součástí centrální statistické evidence v ČR.

Publikace Monitorování účasti mládeže ve sportu a pohybové aktivitě v České Republice 2006 prezentuje výsledky monitorování účasti české mládeže ve sportu a v pohybové aktivitě (organizované i neorganizované) v kontextu s jejím životním stylem, psychosociálními aspekty a pohybovou výkonností. Srovnání české mládeže s evropskými přehledy (COMPASS, EU LOT 4 "Životní styl mladých lidí a sedavý způsob života", Eurofit test) i s dřívějšími národními studii; identifikaci a vyhodnocení trendů změn účasti ve sportu a v pohybové aktivitě i změn ve sportovních zájmech a dalších volno-časových aktivitách české mládeže; zhodnotí jejich pohybovou výkonnost. Výsledky projektu a jejich vzájemná komparace umožňuje jejich přímé využití v řídicí a rozhodovací činnosti MŠMT ČR, ve školní tělesné výchově a školních sportovních klubech.

Projekt Compass byl iniciován v roce 1995 Velkou Británií a Itálií za účelem zlepšení kvality a srovnatelnosti statistických dat o účasti ve sportu v evropských zemích.

Vlastní projekt je zaměřen na zjišťování účasti respondentů ve sportu a pohybových aktivitách, tak i na měření somatických dat a testování motorické výkonnosti.

Hlavní metodou je anonymně registrovaný sociologický dotazník, který u respondentů 9-19 let registruje data o:

- strukturu životního stylu
- roli pohybových aktivit ve struktuře životního stylu
- frekvenci lokomoční pohybové aktivity
- frekvenci účasti ve sportu
- prostředí provádění sportů a pohybových aktivit
- vlastnictví sportovních zařízení, kde je sportovní aktivita prováděna
- organizovanost ve sportovních klubech, oddílech
- účasti ve sportovních soutěžích

Testovaný soubor měl 4201 dětí, z toho 2223 chlapců a 1978 dívek.

Testování proběhlo i v roce 2000, ve výsledcích je i porovnání.

Uvádím zde jen některé závěry, týkající se mojí diplomové práce.

- Účast v organizované intenzivní sportovní činnosti je u chlapců dvojnásobně vyšší než u dívek, u obou pohlaví je vyšší než v roce 2000. Pozitivní vliv na růstu mají činnosti sportovních klubů i aktivity AŠSK.
- V kategoriích nepravidelných pohybových aktivit je zapojeno více dívek než chlapců. Současná mládež tento druh sportování provádí častěji, než tomu bylo v roce 2000.
- Mezi sporty u chlapců dominuje fotbal, basketbal, volejbal, u dívek aerobic, volejbal, plavání.
- V organizovaných formách sportovní činnosti dominují klasické sportovní kluby, ve větší míře než v roce 2000 se prosazují i školní sportovní kluby.

Shrnující závěry, které byly k účasti evropské mládeže ve sportu formulovány v EU projektu:

- Chlapci inklinují k organizovanému sportu, dívky spíše k neorganizovaným aktivitám
- Organizovaný sport je přitažlivější a rozšířenější v městských oblastech, nevhodná infrastruktura v malých městech a na vesnicích, zvyšuje popularitu neorganizovaných a spontánních aktivit
- Dívky, raději než chlapci sportují doma, nebo s rodiči

Některá doporučení z různých výzkumných tvrzení:

- Dětem by se mělo dostat co nejdříve široké nabídky sportovních příležitostí
- Mládež by se měla angažovat ve sportech, které se dají pěstovat celý život
- Od trenérů je třeba vyžadovat, aby vedli mladé sportovce k odpovědnosti, nezávislosti a vůdcovství

- Sportovní organizace by měly vychovávat rodiče, vysvětlovat jim jejich roli při výchově mladých sportovců, poskytovat jim zpětné informace o pozitivních i negativních aspektech sportování
- Sportovní organizace může sloužit jako alternativa proti násilí tím, že nabídne mnoho možností mládeži, které pro ně budou znamenat významný užitek (Dobry, 2008).

Doporučující směrnice pro pohybovou aktivnost vydala v roce 2004 NASPE(National Standards for Physical Education- Národní standardy tělesné výchovy v USA). Obsah směrnic NASPE:

- Děti by měly denně nakumulovat 60 minut až několik hodin pohybové aktivity odpovídající věku. Aktivita by měla být prováděna střední až vyšší intenzitou a většina doby, věnované pohybovým aktivitám, by měla mít přerušovaný charakter.
- Jednotlivé intervaly pohybových aktivit by měly každý den trvat nejméně 15 minut
- Děti by se měly zúčastňovat každodenně různých přiměřených pohybových aktivit, které by měly vést k dosažení optimálního zdraví, kvality života, zdatnosti a benefitů z výkonů
- Dlouhé periody (dvě a více hodin), strávené bez pohybu, nejsou pro děti přípustné, zejména v denních hodinách (Dobry, 2008)

Děti a adolescenti, mající dostatek správných a zajímavých pohybových aktivit, mají lepší odolnost proti běžným nemocem, nerozvíjí se dispozice pro chronické onemocnění. Mají lepší náladu, lépe zvládají stres a také jsou pohybové aktivity důležité v sociálním vývoji (Bendíková, 2009).

2.5 Shrnutí

Je samozřejmé, že pohybová aktivita a sportování má více benefitů, než záporných bodů. Z uvedených výzkumů vyplývá, že pozitivní vliv na růstu zájmu dětí mají sportovní kluby a asociace školských sportovních klubů, které se snaží dětem nabídnout co nejvíce pohybových aktivit a tím je přilákat ke sportu. Statistiky ukazují snižování zájmu mládeže o sport, zhoršení tělesné zdatnosti dětí a úbytek dobrovolníků ve sportu, ale z Konference sport a stát 2010 je zřejmé, že se stát snaží tuto situaci změnit. Cituji jeden z bodů „v procesu vytváření podmínek pro sport budou spolupracovat, postupy vzájemně konzultovat a přínosy vyhodnocovat s vědomím, že investice do sportu je dlouhodobým vkladem pro zvýšení kvality života, morálních hodnot a zdraví občanů České republiky.“

V praktické části se zajímám právě o nabídku pohybových aktivit sportovních organizací v Ostrově, ale zároveň dotazníkovým šetřením zjišťuji, zda žáci 6.a9.tříd základních škol se sportu věnují organizovaně, neorganizovaně, či z nějakého konkrétního důvodu nemají o sport zájem.

3 CÍLE, ÚKOLY, VÝZKUMNÉ OTÁZKY

CÍLE

- Zmapovat organizace nabízející žákům 2. stupně pohybové aktivity ve městě Ostrov. Jejich nabídku sportovních kroužků.
- Zjistit formou dotazníků zájem žáků 6. a 9. tříd ZŠ města Ostrov o sportovní kroužky nabízené organizacemi.

ÚKOLY

- Prostřednictvím metody kvalitativního výzkumu zjistit a popsat organizace, nabízející pohybové aktivity ve městě Ostrov.
- Vybrat skupinu dětí pro provedení výzkumu
- Vypracovat dotazníky
- Zformulovat výzkumné otázky
- Vyhodnotit získané výsledky šetření
- Vyvodit závěry z výzkumného šetření, sestavit grafy

VÝZKUMNÉ OTÁZKY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Na základě vlastních zkušeností a s pomocí odborné literatury jsem stanovila následující výzkumné otázky:

1 - nejvíce sportujících dětí 6. a 9. tříd ZŠ jsou žáky ZŠ Masarykova

2 - více procent chlapců než dívek sportuje

3 - většina dětí navštěvuje jen jednu organizovanou sportovní aktivitu ve městě Ostrov

Cíle a výzkumné otázky, které jsem si v diplomové práci stanovila, souvisí s mým zaměstnáním. Po absolvování bakalářského studia jsem nastoupila na jednu ze tří základních škol v Ostrově (ZŠ Masarykova), kde jsem učila na druhém stupni tělesnou výchovu.

Tato škola byla v době mého působení škola s rozšířenou výukou tělesné výchovy. Přípravovala jsem děti na soutěže v rámci AŠSK a jiné soutěže v rámci města Ostrov.

Měla jsem tak srovnání s ostatními školami. Nyní na mateřské dovolené jsem učila na druhé ZŠ v Ostrově ZŠ Myslbekova. A tak jsem měla možnost srovnání i z jiného pohledu, než jen z výsledků závodů. Ale i s fungováním školy, se sportovním zázemím a zájmem sportovat.

Cílem je zjistit, zda mají žáci 6. a 9. tříd základních škol zájem o organizované či neorganizované aktivity. A pokud nesportují, tak z jakého důvodu.

Výzkumné otázky vyplynuly z mojí zkušenosti. Odborná literatury mi pomohla s formulací druhé otázky. Že bude na ZŠ Masarykova nejvíce sportujících dětí, předpokládám právě z důvodů, že škola nabízela třídy s rozšířenou výukou TV a nyní nabízí pohybové aktivity ve volitelných předmětech či kroužcích. A je ve sportovních soutěžích neúspěšnější ze ZŠ v Ostrově.

Druhá výzkumná otázka předpokládá větší zájem chlapců o sport. Výzkumy i moje zkušenosti vycházejí z toho, že se chlapci v pubescentním věku zajímají více o sport.

Třetí výzkumná otázka „žáci nejvíce navštěvují jen jednu organizovanou činnost“ Myslím si, že když už se někdo věnuje organizované sportovní aktivitě, většinou asi jen jedné. Ale nemyslím si, že to bude s jasnou převahou. Dalším cílem je zmapovat organizace, nabízející pohybové aktivity právě žákům 6. a 9 tříd. Tím budu moci porovnat, jak zájem ze strany dětí, tak nabízené aktivity ve městě.

4 METODOLOGIE

Pro svou diplomovou práci jsem využila poznatků a metod kvalitativního a kvantitativního výzkumu. Teorii jsem čerpala hlavně z odborné literatury (Hendl, 1999) a (Punch, 2008). Použila jsem jak kvalitativní výzkum v rámci mapování ostrovských sportovních organizací tak metodu kvantitativní u dotazníku a výzkumných otázek, které se ho týkají.

Analýza dokumentů je klasická metoda kvalitativního výzkumu, která nepracuje pouze s listinami, nýbrž s veškerými předměty, které mohou sloužit jako zdroj informací. Používá se v případech, kde není úplně možný přístup k informacím pomocí pozorování, dotazování nebo měření (Hendl, 1999).

Důležitými kroky před zahájením kvalitativního výzkumu je definice výzkumných otázek, které určují priority a místa pozornosti a zároveň vylučují nezajímavé aspekty. Pro sběr dat je možno použít několik přístupů od volných až předem určené. Důležitou etapu představuje návrh zprávy o provedeném výzkumu, která může být podána ve formě ústní nebo písemné.

Ve své práci jsem použila studium organizací a institucí a dále analýzu dokumentů. Jako kvalitativní metodu sběru dat jsem použila strukturovaný a neformální rozhovor.

U kvantitativního šetření jsem formulovala výzkumné otázky týkající se žáků 6. a 9. tříd ZŠ ve městě Ostrov. Z dobře formulovaných otázek musí být jasné, jaké data jsou zapotřebí k jejich zodpovězení. Platí, že jestliže to není jasné, musí výzkumník ještě zapracovat na návrhu otázek. V kvantitativním šetření kladené otázky operacionalizují proměnné a tvoří s nimi dotazník šetření. Výzkumné otázky respektive hypotézy vycházejí z obecného určení cílů a přetvářejí je do specifitější a konkrétnější podoby. Vyjasnění výzkumných otázek je stejně důležité jako vyjasnění cílů.

Část šetření bylo prováděno pomocí anonymního dotazníku (viz Příloha č. 1) Dotazník je určen výzkumnými otázkami a slouží ke sběru dat. Proto zaujímá pozici mezi výzkumnými otázkami a strategií a procesem sběru dat. Logika šetření založených na dotaznících vyplňovaných respondenty spočívá v tom, že se shromažďují informace od určité skupiny lidí, aby bylo možné zodpovědět výzkumné otázky (Punch, 2008).

4.1 Výzkumný soubor

Zkoumaným vzorkem jsou žáci 6. a 9. tříd základních škol na území Ostrova.

1. ZŠ Ostrov, Májová 997, okres Karlovy Vary,
2. ZŠ Josefa Václava Myslbeka a mateřská škola Ostrov, Myslbekova 996, okres Karlovy Vary
3. ZŠ Ostrov, Masarykova 1289, okres Karlovy Vary.

4.2 Metody získání dat

Vypracovala jsem jednostránkový dotazník pro žáky 6. a 9. tříd ZŠ v Ostrově. Dotazník (viz Příloha č. 1) obsahuje jen dvě otázky. V první jsem se ptala na pohlaví a další bod se týkal organizovaných sportovních aktivit v Ostrově, kde jsou dvě možné odpovědi: žáci navštěvují organizovanou sportovní aktivitu ve městě Ostrov, či kroužek na ZŠ nebo nenavštěvují a mají k tomu určitý důvod. V práci nerozdělují, zda se jedná o závodní či nezávodní aktivitu.

Dokumenty potřebné k přehledu organizací nabízející pohybové aktivity jsem vyhledala na internetu, nebo mi informace poskytli pracovníci městského úřadu, vedoucí pracovníci sportovních organizací či ředitelé základních škol.

4.3 Organizace výzkumu

Vypracovala jsem krátký dotazník, který jsem odnesla do zmíněných škol v Ostrově a požádala ředitele škol o rozdání dotazníku dětem. Dotazníky měli žáci vyplněný během několika minut, nenarušoval jim tedy příliš výuku.

Ohledně získání dokumentů či informací potřebných k přehledu sportovních organizací jsem kontaktovala emailem pracovníky, kteří mi odpověděli po internetu, nebo jsem si s nimi sjednala osobní schůzku.

4.4 Analýza dat

Tabulky jsou zpracovány v počítačovém programu Microsoft Excel 2007. Při interpretaci primárních dat vycházím z údajů zjištěných v dotazníku. Zpracování je provedeno formou grafů, které vystihují porovnání získaných dat. Ke každému grafu je přidán vysvětlující komentář. Před vyhodnocením dotazníku jsem formulovala 3 výzkumné otázky.

5 VÝSLEDKOVÁ ČÁST

V první kapitole výsledkové části se pokusím shrnout organizace, jejich popis, nabídku a financování městem. Nejdříve se zaměřím na financování sportovních organizací a dále na popis jednotlivých organizací. V druhé části vyhodnocuji dotazníky a příslušné grafy komentuji. Při vyhodnocování dotazníků jsem narazila na problém, kdy mi někteří žáci vypisovali kroužky, které navštěvují a uváděli odlišné organizace. Např. fotbal (MDDM Ostrov), fotbal (FK Ostrov). Miroslav Faktor z MDDM mi podal potřebné vysvětlení, jak je to se spoluprací mezi uvedenými organizacemi. U popisu organizací jsem zjišťovala, jaká nabídka se ve městě Ostrov nachází, případně kolik žáků z 2. stupně kroužek či klub navštěvuje. Nezabývala jsem se tím, jak často děti sportují, či jaká je úroveň uvedených klubů.

5.1 Sportovní organizace ve městě Ostrov

Ostrov má přibližně 17000 obyvatel. Leží v západních Čechách, nedaleko Karlových Varů. Ve městě není žádný odbor či komise, která by se zabývala výhradně sportem.

Nachází se zde jen jednání, které má na starosti poskytování příspěvků města na sportovní a kulturní organizace a akce. Poskytování příspěvků má na starosti pí. Šárka Růžičková, která mi podala potřebné informace.

5.1.1 Financování sportovních organizací

Pravidla pro hodnocení a poskytování příspěvků z rozpočtu města Ostrova na podporu kulturních a **sportovních akcí**.

Rada města Ostrova se usnesla na pravidlech pro hodnocení a poskytování příspěvků z rozpočtu města Ostrova (viz příloha 2).

5.1.1.1 Investice pro rok 2010

Zastupitelstvo města Ostrov schválilo poskytnutí neinvestičních dotací na podporu sportovních aktivit pro rok 2010 těmto žadatelům:

Sport s mládeží do 18- ti let

Tělovýchovná jednota Ostrov 100.000,-- Kč

Tělovýchovná jednota Městského domu dětí a mládeže Ostrov 130.000,-- Kč

Fotbalový klub Ostrov 200.000,-- Kč

Sportovní klub Borek Ostrov 80.000,-- Kč

Sportovní krasobruslařský klub Karlovy Vary, o. s. 60.000,-- Kč

Celkem: 570.000,-- Kč

Porovnání s rokem 2009

Tělovýchovná jednota Ostrov 100.000,- -Kč

Tělovýchovná jednota Městského domu dětí a mládeže Ostrov 137.000 -- Kč

Fotbalový klub Ostrov 220.000,-- Kč

Sportovní klub Borek Ostrov 65.000,-- Kč

Sportovní krasobruslařský klub Karlovy Vary, o. s. 50.000,-- Kč

Celkem: 572.000,--Kč

Město Ostrov podalo v roce 2009 žádost o dotaci v rámci projektu rozvoj infrastruktury pro kulturu a volný čas.

Jedná se o integrovaný projekt složený z vybudování dětské letní scény pro účely pořádání kulturních a společenských akcí v lokalitě mezi Zámeckým parkem a MDDM Ostrov, vybudování sportovišť pro netradiční sporty v zahradě MDDM a modernizaci fotbalového hřiště v ulici U Nemocnice, kde již bylo realizováno nové tréninkové hřiště s umělou trávou tzv. 3. generace.

Rekonstrukcí prošla také hlavní herní plocha, jejíž stavební technický stav byl již na hranici možného využívání. Projekt Rozvoj infrastruktury pro kulturu a volný čas

Ostrov byl tedy zaměřen na zlepšení kulturních a volnočasových aktivit pro obyvatele návštěvníky místa.

Na základě bodového hodnocení byl doporučen Výborem Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad k uzavření Smlouvy o poskytnutí dotace z Regionálního operačního programu regionu soudržnosti NUTS 2 Severozápad. Celkové náklady na realizaci projektu činily 52,2 mil. Kč. Dotace z Regionálního operačního programu byla poskytnuta až ve výši 92,5 %, což představuje 48,3 mil. Kč. Vlastní zdroje, které město do projektu vkládalo, činilo 7,5 %, tedy 3,9 mil. Kč. Realizace projektu byla zahájena v březnu 2009 nyní je ve fázi dokončení (Füřbachová, 2008).

5.1.2 Přehled organizací nabízející pohybové aktivity

Největším zástupcem volnočasových organizací ve městě Ostrov je Městský dům dětí a mládeže (MDDM). Nabízí jak sportovní tak nesportovní aktivity. V diplomové práci se zaměřuji jen na sportovní aktivity žáků 2. stupně ZŠ. Předpokládám, že právě v tomto zařízení bude největší část žáků navštěvovat sportovní aktivitu. Vyplněné dotazníky od dětí mi pomohly zmapovat sportovní aktivity, o kterých jsem netušila, že jsou ve městě Ostrov nabízeny. Vzhledem k tomu, že MDDM nabízí většinu pohybových aktivit, budu se mu věnovat v jedné kapitole, ostatní organizace shrnu do jedné samostatné kapitoly.

5.1.2.1 Městský dům dětí a mládeže

Městský dům dětí a mládeže (dále MDDM) je příspěvkovou organizací města Ostrov. Je školským zařízením pro zájmové vzdělávání, zajišťuje výchovné, vzdělávací, zájmové, rekreační akce a osvětovou činnost pro žáky, studenty, pedagogické pracovníky, případně i další osoby.

1. MDDM plní funkci vzdělávací a rekreační pro děti a mládež, v jejich volném čase pravidelnou zájmovou činností, prázdninovou činností, individuální práci, soutěžemi, přehlídkami a nabídkou spontánních aktivit, a to během celého roku.

2. MDDM uskutečňuje zájmové vzdělávání pro děti předškolního a školního věku, pro jejich rodiče a ostatní dospělé zájemce.
3. MDDM je střediskem mnohostranné zájmové činnosti, kterou se podílí na výchově mimo školu.
4. Při provádění výchovně vzdělávací a zájmové činnosti s dětmi a mládeží usiluje MDDM o spojení zájmu dětí a mládeže se zájmy celospolečenskými a o zvyšování aktivity dětí a mládeže, věnuje pozornost výchově k samostatnosti, iniciativě, tvořivému uplatňování osvojených poznatků v praxi.
5. Při plnění hlavních úkolů spolupracuje MDDM se společenskými organizacemi, sdruženími a zařízeními, které působí v oblasti výchovy mimo vyučování a při práci s dětmi (Městský dům dětí a mládeže, 2009).

Nyní se zaměřím na sportovní kroužky, které nabízí MDDM Ostrov žákům druhého stupně ZŠ (tedy věkové kategorii 11-15 let).

Kroužky jsou seřazeny podle abecedy:

Tabulka č. 2- Kroužky MDDM

název kroužku	doporuč. věk
Aerobik II.	od 10 let
Aerobik Body Styling	Mládež
Atletika III.	12 -15 let
Atletika IV.	od 15 let
Country tance II.	Mládež
Florbal II.	95 -97
Florbal IV. – dorostenky	Dívky
Fotbal VI. -ml. žáci	1997
Fotbal VII. - st. žáci	1996
Hip-hop I.	do 12 let
Hip-hop II.	od 12 let
Karate II.	od 12 let
Kickbox	Mládež
Lacross	od 3. tř.
Latinsko americké tance	6 -13 let
Lední hokej I.	od 1. třídy
Lední hokej II.	od 1. třídy
Lední hokej III.	od 1. třídy

název kroužku	doporuč. věk
Mažoretky - juniorky	od 10 let
Plavání IV.	Plavci
Posilovna II.	od 12 let
Ricochet	od 10 let
Rokenrol	od 6 let
Rybářský I.	od 3. tř.
Rybářský II.	od 3. tř.
Sebeobrana	od 6 let
Sportovní gymnastika II.	7 -12 let
Sportovní gymnastika III.	od 13 let
Sportovní hry II.	od 7 let
Stolní tenis I.	7 -12 let
Stolní tenis II. -pokročilí	7 -12 let
Střelba	od 8 let
Volejbal II.	6. -7. tř.
Volejbal III.	8. - 9. tř.
Volejbal IV.	10 -18 let

5.1.2.2 Ostatní organizace

FK Ostrov

Fotbalový klub Ostrov hraje krajský přebor. Kategorie: od přípravky až po muže. Fotbal je pro děti nabízen pod MDDM. Fotbalový klub spolupracuje s MDDM.

MDDM Ostrov vybírá zápisné a zajišťuje dětem tělocvičny, hřiště, pomůcky a mzdu za trenéry. Doprava, soustředění hráčů, platby rozhodčím, energie, vklad do soutěží Fotbalového svazu, startovné turnaje, mzda správce, materiální zabezpečení hráčů, odměna trenérům, (benzín - sekačka) je v režii fotbalového klubu. Tréninky probíhají na hřišti či v tělocvičně ZŠ Masarykova.

Sportovní klub Borek Ostrov

SK Borek stejně jako fotbalový klub spolupracuje s MDDM.

Činnosti SK Borek:

- pořádání turnajů pro děti i dospělé na oblastní i republikové úrovni
- pořádání mistrovských soutěží
- propagace a rozvoj sportovních soutěží
- výchova mládeže ke sportovní činnosti
- spolupráce se školskými zařízeními z Ostrova a přilehlých obcí

Nabízené sportovní aktivity: volejbal (v rámci MDDM). Tréninky probíhají v tělocvičně ZŠ Masarykova, či na Gymnáziu. Z 2. stupně ZŠ se věnuje 13 dětí volejbalu.

Tělovýchovná jednota Ostrov

TJ Ostrov je nezisková zájmová organizace sdružující celkem 300 členů v osmi sportovních oddílech. Z celkového počtu členů je 103 žen, 129 mužů, 68 děvčat a chlapců. TJ vlastní a provozuje víceúčelovou sportovní halu, provozuje sběrnou sázkové kanceláře Sazka a také pronajímá lyžařský areál se dvěma vleky v Novém Městě u Jáchymova (TJ Ostrov, 2009).

Sportovní aktivity, které nabízí tělovýchovná jednota žákům druhého stupně:

Karate, lyžování, stolní tenis, tenis.

Asociace sportu pro všechny (47 děvčat a chlapců). Děti se realizují ve skupině sportovní gymnastiky, všeobecné tělesné výchovy a sportovních her.

Jezdecký klub Castila Mořičov

V jezdeckém klubu se děti učí základnímu výcviku koní, základy drezúry a parkurového skákání. Jezdci musí mít velké znalosti o chovu koní. Jezdecký klub má 30 členů, nejdůležitější náplní práce je práce s dětmi. Klub má 6 koní, stáj a louku upravenou pro tréninkové potřeby.

Základní umělecká škola Ostrov

Taneční obor: balet, klasický tanec, moderní tanec

Počet žáků k 30. 6. 2010: 74

Cykloteam Ostrov

Hlavním cílem je příprava mládeže pro vrcholovou cyklistiku a také poskytnutí zázemí pro ostatní cyklisty, které baví závodit. V současné době má 39 členů, z toho 20 pravidelně závodí. Většinu tvoří dětské a žákovské kategorie. 11 dětí z 2. stupně ZŠ jsou členy Cykloteamu Ostrov.

Požární sport

Tato aktivita je nabízena sdružením dobrovolných hasičů. V Ostrově děti závodí v kategorii dorost. Mezi disciplíny požárního sportu patří: běh na 100 metrů s překážkami štafeta 4 × 100 metrů s překážkami, výstup do 4. podlaží cvičné věže, požární útok. Jsou pořádány různé místní pohárové soutěže (v rámci okresů.) V kategorii dorost je 12 dětí.

Sportovní krasobruslařský klub

Krytá ledová plocha byla v Ostrově dokončena koncem roku 2006. Vzniklo tím zázemí i pro sportovní krasobruslařský klub Karlovy Vary o.s. Oddíl má 14 členů. Většina dětí jsou žáky prvního stupně ZŠ, neboť oddíl vznikl v nedávné době a krasobruslení je třeba se věnovat již od nízkého věku.

5.1.2.3 Školní kroužky

V Ostrově jsou tři úplné základní školy, které navštěvuje přibližně stejný počet žáků, okolo 450 žáků. Zřizovatelem škol je Město Ostrov. Školy se každoročně účastní sportovní olympiády v rámci AŠSK a Poháru městské rady a starosty v Ostrově. Nejúspěšnější školou je pravidelně za poslední roky ZŠ Masarykova.

1. ZŠ Ostrov, Májová 997, okres Karlovy Vary

- sportovní vybavenost školy: 2 tělocvičny, hřiště s umělým povrchem a atletickým oválem o délce 200m a víceúčelové hřiště.
- kroužky: fotbal, florbal, softbal
- charakteristika školy: ZŠ s rozšířenou výukou přírodních věd. Žákům je nabízen softbal jako volitelný předmět a kroužek. Softbalové soutěže jsou zajišťovány Softball Clubem ZŠ Ostrov, Májová, který jako samostatný právní subjekt spolupracuje se školou právě v oblasti softbalu, a to jak personálně, tak i materiálně.

2. ZŠ Josefa Václava Myslbeka a mateřská škola Ostrov, Myslbekova 996, okres Karlovy Vary

- sportovní vybavenost školy: 1 tělocvična, víceúčelové hřiště s umělým povrchem
- kroužky: pohybově taneční kroužek, volejbal
- charakteristika školy: ZŠ s rozšířenou výukou cizích jazyků

3. ZŠ Ostrov, Masarykova 1289, okres Karlovy Vary.

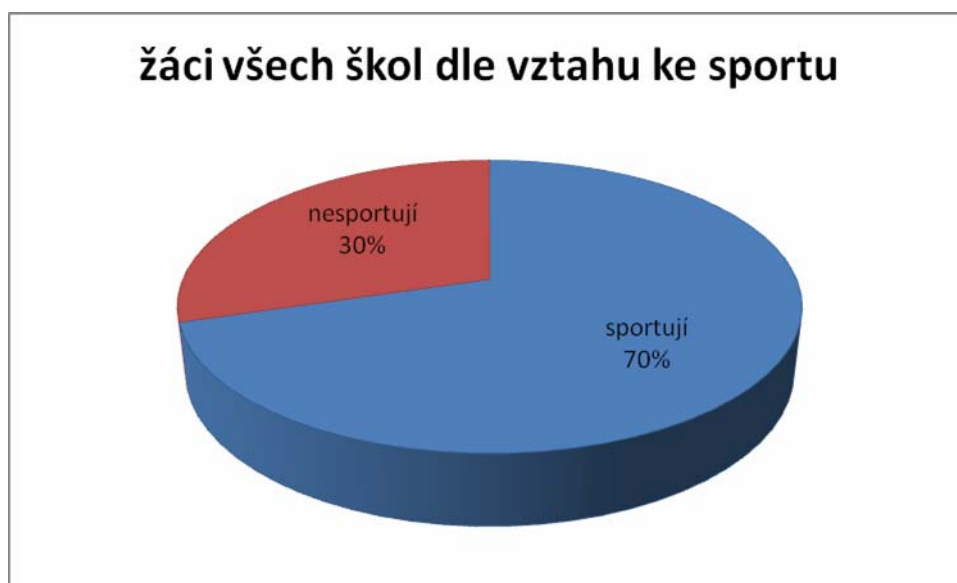
- sportovní vybavenost školy: 2 tělocvičny, víceúčelové hřiště, travnaté fotbalové hřiště, bazén 17m
- kroužky: volejbal, florbal
- charakteristika školy: ZŠ měla v minulosti rozšířenou výuku tělesné výchovy, v posledních letech jsou sporty nabízeny formou volitelných předmětů. Žáci většiny ročníků mají povinnou výuku plavání.

5.2 Dotazníkové šetření

Anketního šetření se zúčastnilo celkem 236 žáků, z toho 123 dívek a 113 chlapců. Celkem 126 dětí navštěvuje 6. ročník a 110 dětí 9. ročník základní školy.

V první části výsledků dotazníkového šetření vyhodnocuji zájem či důvody nezájmu sportování, v druhé části se věnuji už jen sportujícím dětem, kde opět formou grafů, či tabulky vyhodnocuji návštěvnost organizací a oblíbenost kroužků.

Respondenti uváděli, zda a kde sportují organizovaně v Ostrově, mimo Ostrov či zda se sportu věnují neorganizovaně. Z grafu číslo 9 vyplývá, že se sportu věnuje 70% dětí.

Graf č. 9- Poměr sportujících a nespportujících dětí na všech ZŠ v Ostrově

Výsledky se liší v jednotlivých základních školách. Nejvíce sportujících žáků je v ZŠ Masarykova (viz tabulka č. 3), naopak nejméně v ZŠ Májová (viz tab. č. 3). ZŠ Masarykova měla v minulosti třídy s rozšířenou výukou tělesné výchovy, kdy žáci jedné nynější 9. třídy měli ještě v 6. a 7. třídě rozšířenou výuku tělesné výchovy. Škola pravidelně vyhrává sportovní olympiádu ostrovských škol, předpokládala jsem tedy, že bude mít nejvíce sportujících žáků.

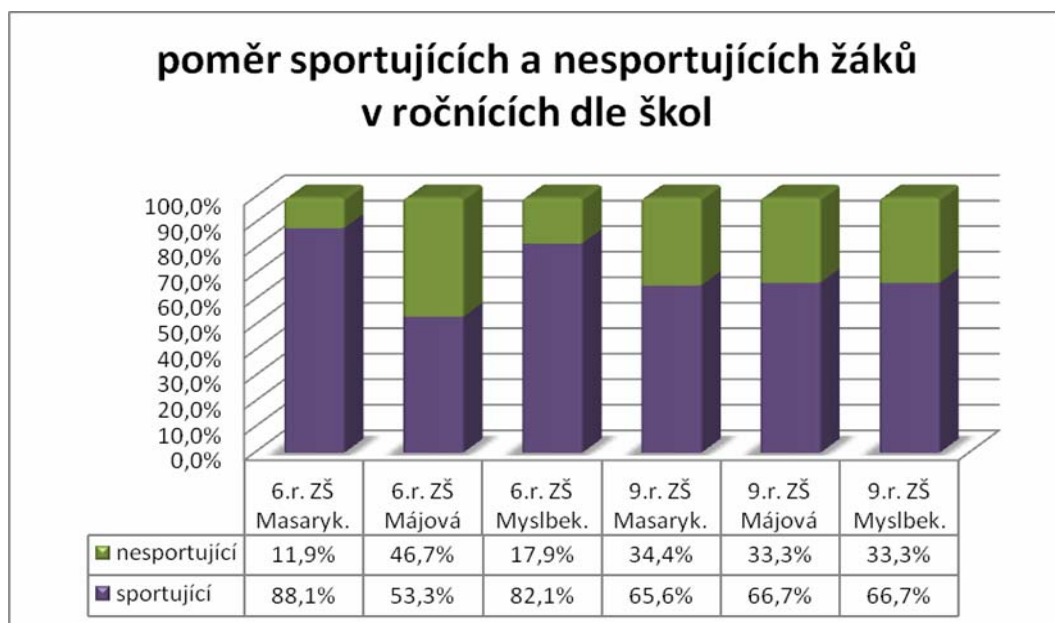
Výzkumná otázka č. 1 – nejvíce sportujících dětí 6. a 9. tříd ZŠ jsou žáky ZŠ Masarykova se potvrdila.

V ZŠ Myslbekova je sportujících (v 6. a 9. třídách) 75 %, což je jen o tři procenta méně.

Tabulka č. 3- Poměr sportujících a nespportujících dětí na jednotlivých školách

	ZŠ Masarykova	ZŠ Májová	ZŠ Myslbekova
sportuje	78 %	60 %	75 %
nesportuje	22 %	40 %	25 %

Poměrně zásadní rozdíly jsou v počtech sportujících a nespportujících žáků v jednotlivých ročnících a školách (viz graf č. 10). Nejvíce sportujících dětí navštěvuje 6.ročník ZŠ Masarykova (88,1 %), naopak nejméně sportují děti šestého ročníku ZŠ Májová (53,3 %). Zajímavý je shodný zájem o sport v devátých ročnících všech tří škol.

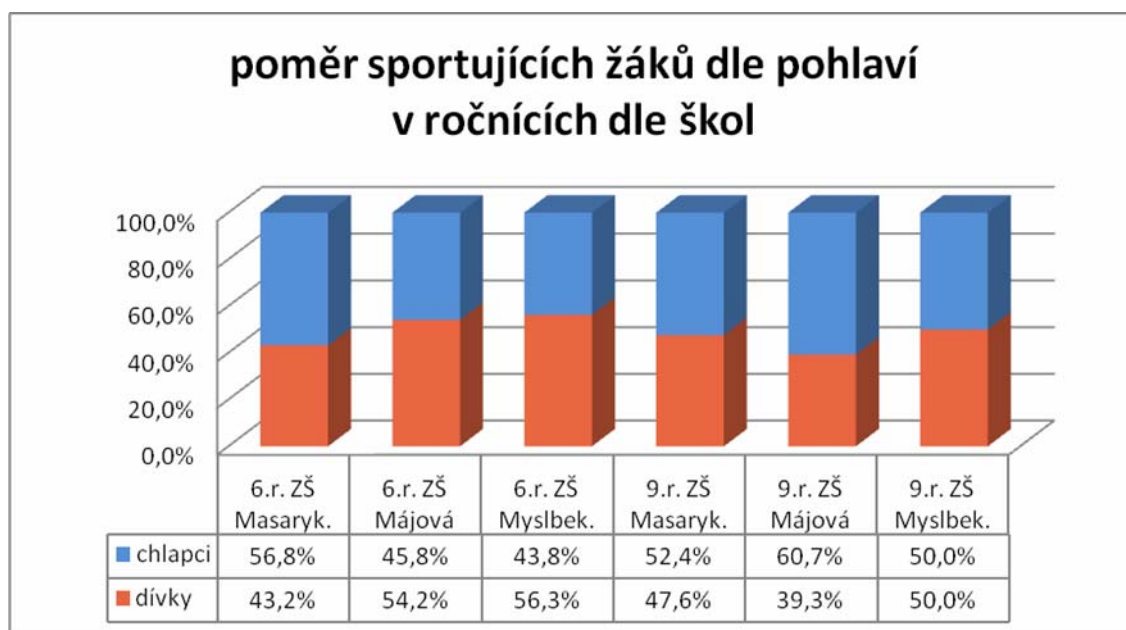
Graf č. 10- Poměr sportujících a nespportujících žáků dle ročníků všech ZŠ

Dle Svobody(2008) mají o sport celkově větší zájem chlapci než dívky. Na grafu č. 11 jde vidět stejný výsledek. Výzkumná otázka č. 2 – více procent chlapců než dívek sportuje, se potvrdila.

Graf č.11- Poměr sportujících dle pohlaví

V jednotlivých ročnících a školách to ale neplatí vždy (viz graf č. 12).

Graf č. 12- Poměr sportujících v ročnících dle pohlaví

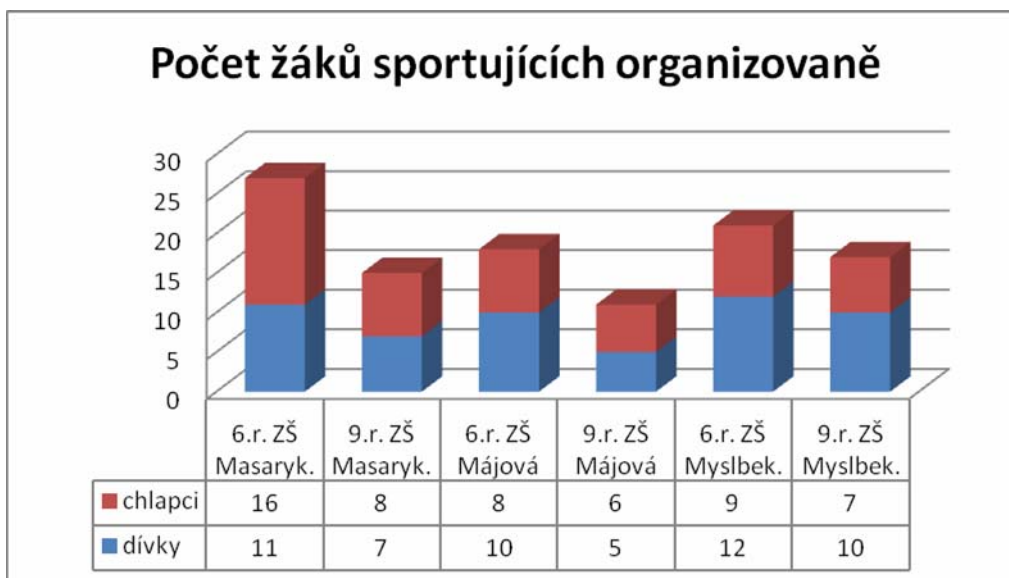
V další části se zaměřím na žáky, kteří sportují organizovaně. Graf č. 13 pracuje s žáky, kteří sportují organizovaně v Ostrově, ale i mimo Ostrov. Vyplývá z něj, že organizovaně sportují stejně dívky i chlapci. Což se neshoduje s výsledky výzkumu monitorování účasti mládeže ve sportu a pohybové aktivitě v České Republice z roku 2006, kdy z výsledků vyplynulo, že účast v organizované intenzivní sportovní činnosti je u chlapců dvojnásobně vyšší než u dívek. Je ale pravda, že některé dívky navštěvují např. školní taneční kroužek, což nespadá do intenzivní sportovní činnosti. I tak by ale převaha chlapců nebyla dvojnásobně vyšší.

Graf č. 13- Poměr sportujících organizovaně dle pohlaví

Na dalším grafu (č. 14) je situace rozebrána z pohledu jednotlivých tříd. Je zde vidět jasná převaha 6. tříd všech škol proti 9. třídám. Na grafu je vyčíslen počet žáků sportujících organizovaně. Jak píše Svoboda (2008) v prepubertě se děti projevují spíše extravertovaně a s důrazem na elementárních pudech, charakterizuje je jistá bezohlednost, opozice, násilí, touha po moci, po ovládnutí skupiny, bojovnost, snaha o stálou změnu. V dalším dvouletí pak dochází většinou náhle ke změně v introvertované projevy, prohlubuje se výrazně citová sféra a pubescenti vyhledávají hluboké emoce v četbě, filmu, divadle, jsou vnímavější a citlivější.

Šestou třídou začíná druhý stupeň ZŠ a dětem jsou nabídnuty nové kroužky ve škole, i nové organizované aktivity. V devátých ročnících už naopak zájem o organizované aktivity u některých jedinců klesá.

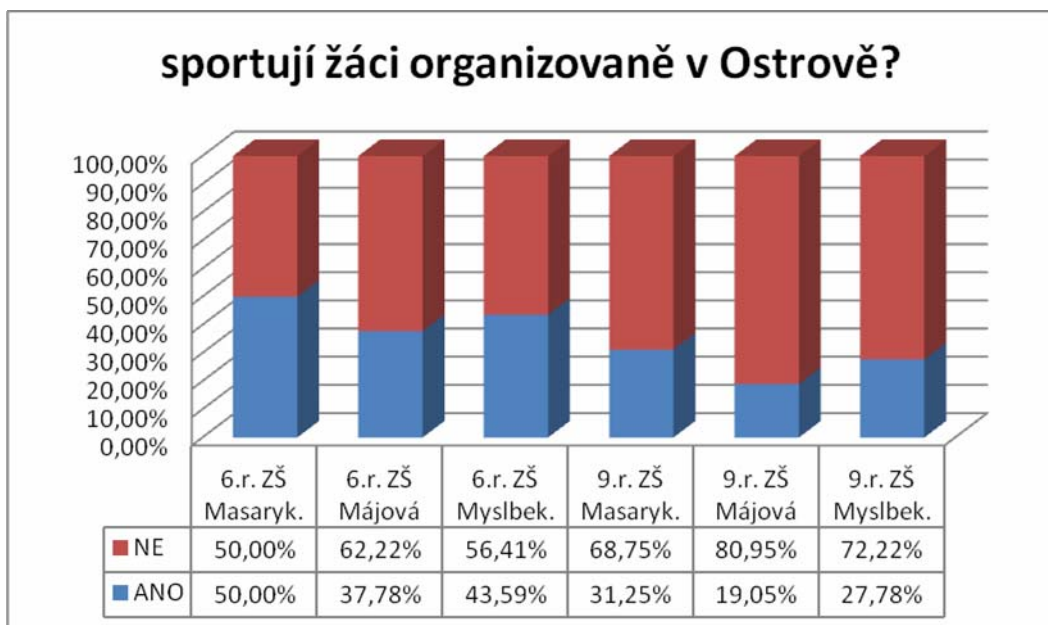
Graf č. 14- Počet sportujících organizovaně v ročnících dle pohlaví

Při posouzení zájmu žáků o organizovaný sport v Ostrově bylo zjištěno, že touto formou sportuje pouze přibližně třetina dětí (viz graf č. 15).

Graf č. 15- Poměr sportujících a nesportujících organizovaně v Ostrově

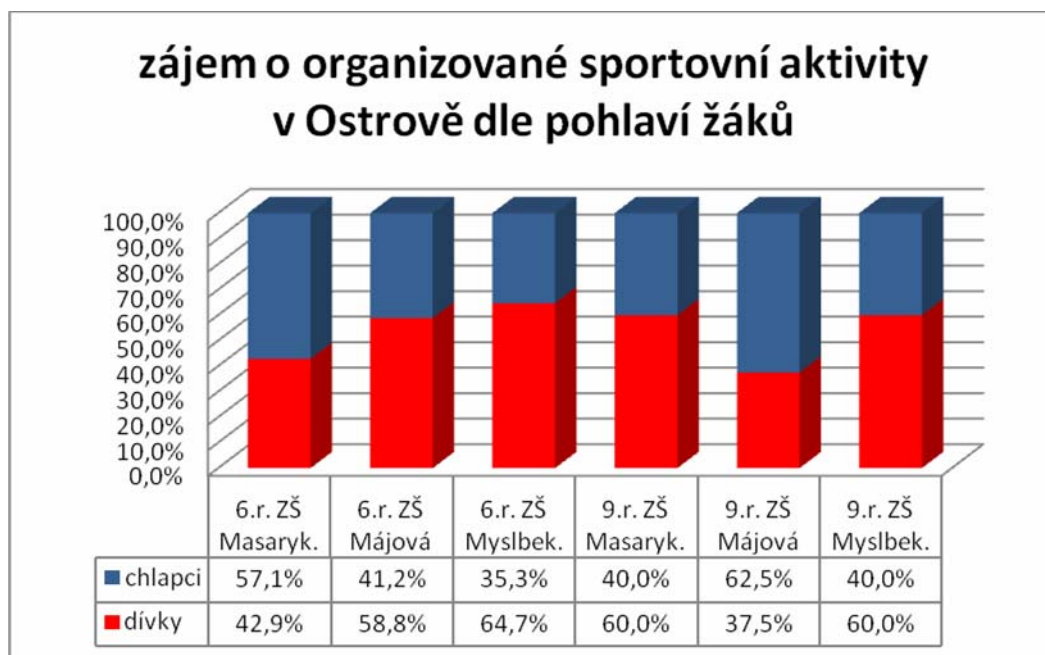
Z grafu č. 16 vyplývá, že mají největší zájem o organizovaný sport žáci šestých tříd ZŠ Masarykova. Naopak nejmenší devátáci ze ZŠ Májová.

Graf č.16- Poměr sportujících a nesportujících organizovaně v Ostrově dle škol

Graf č. 17- Sportující organizovaně v Ostrově dle pohlaví

Graf č. 18- Zájem o organizované sportovní aktivity v Ostrově dle pohlaví

V další části výzkumu jsem se zaměřila na důvody, proč žáci nesportují organizovaně v Ostrově (viz graf č. 19). Třetina dětí uvedla, že jim více vyhovuje sport neorganizovaný. Některým nevyhovuje širší nabídka, případně se sportu organizovaně věnují mimo město Ostrov.

Mezi jiné důvody někteří uvedli např. dojíždění, stěhování..

Graf č.19- Důvody, proč žáci organizovaně nesportují v Ostrově

V grafech č. 20 až 25 jsou důvody nezájmu o organizovaný sport v Ostrově rozebrány z pohledu ročníků a jednotlivých škol.

Na ZŠ Masarykova je největší důvod, proč žáci nesportují v Ostrově, že sportují neorganizovaně.(viz graf č. 20 a 21.)

Graf č.20- Důvody, proč žáci organizovaně nesportují v Ostrově

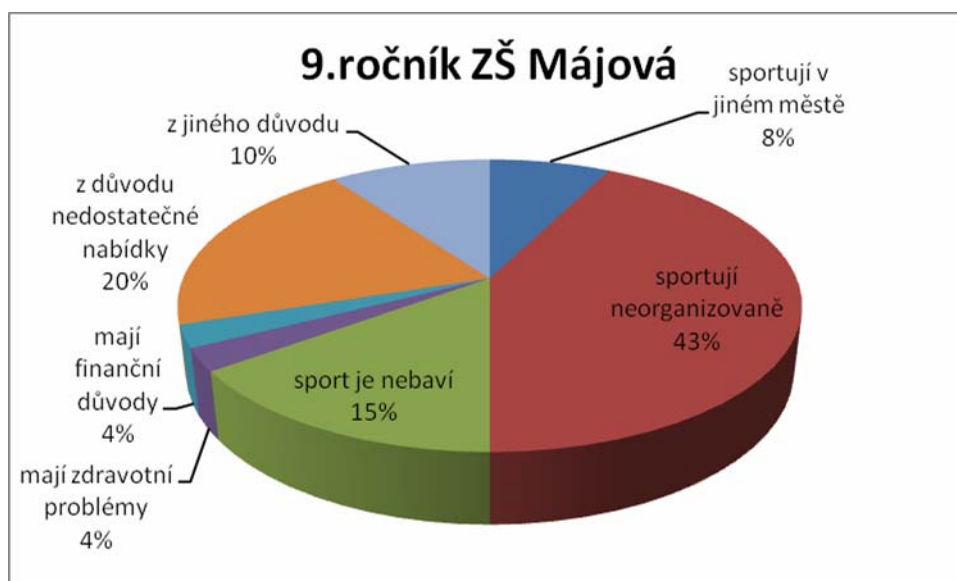
Graf č. 21- Důvody, proč žáci organizovaně nesportují v Ostrově

Na grafu č. 22 převládá jiný důvod (stěhování, dojíždění..)

Graf č. 22- Důvody, proč žáci organizovaně nesportují v Ostrově

U devátáku ze ZŠ Májová je hlavním důvodem neorganizovaný sport.

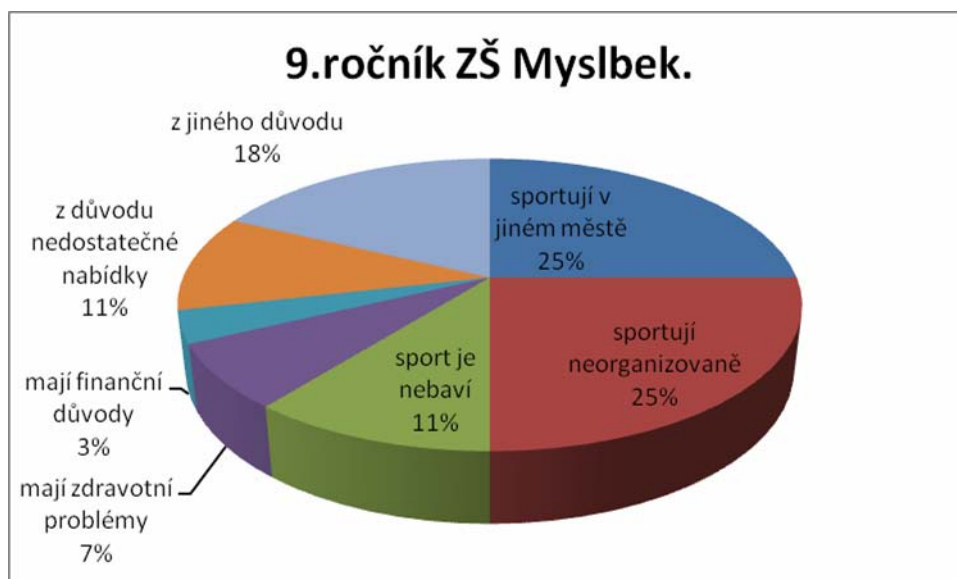
Graf č. 23- Důvody, proč žáci organizovaně nesportují v Ostrově

Na ZŠ Myslbekova v šestém ročníku je důvodem opět neorganizovaný sport(graf č. 24)

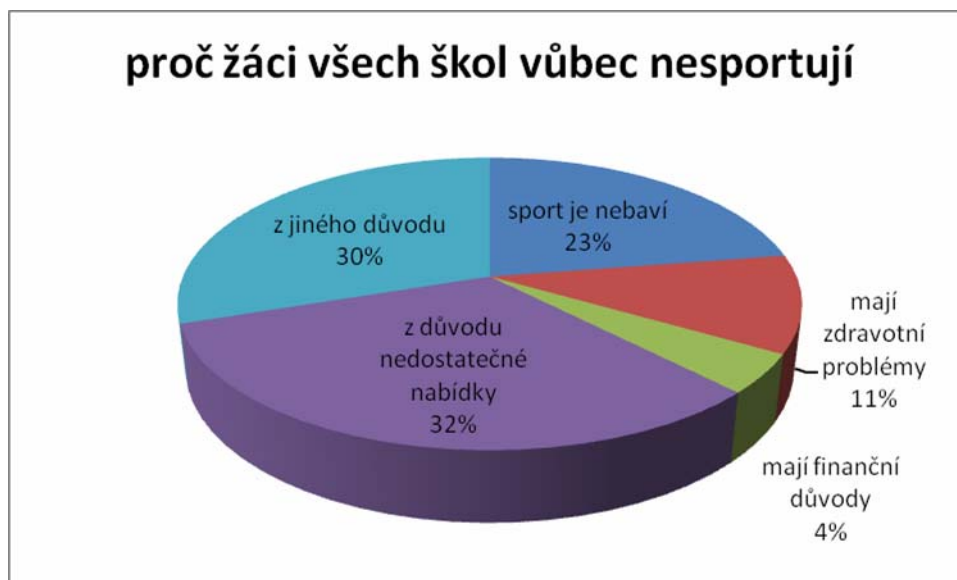
Graf č. 24- Důvody, proč žáci organizovaně nesportují v Ostrově

A v devátých třídách ZŠ Myslbekova jsou shodně zastoupeny dva důvody- sportování v jiném městě a neorganizovaný sport.

Graf č. 25- Důvody, proč žáci organizovaně nesportují v Ostrově

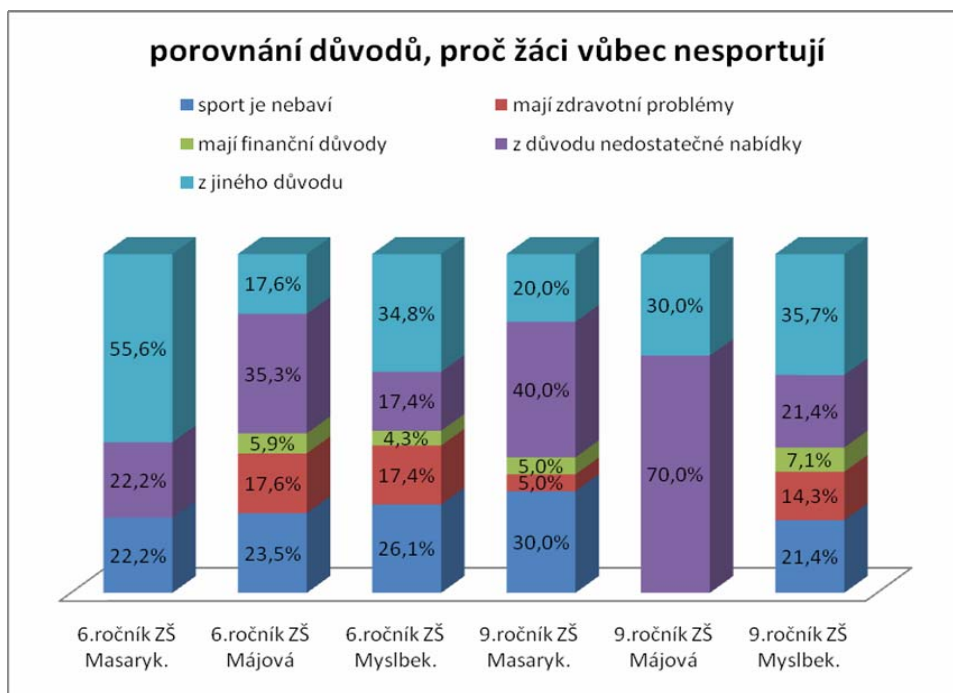
V další části jsem se zaměřila už jen na žáky, kteří nesportují vůbec. Hlavním důvodem nezájmu o sport je nedostatečná nabídka či obecný nezájem o sportovní aktivity (viz graf č. 26).

Graf č. 26 - Důvody, proč žáci nesportují

V grafu č. 27 jsou důvody nezájmu o sport rozebrány z pohledu ročníků a škol. Mezi minoritní důvody patří důvody finanční či zdravotní (ty v některých skupinách dětí neuvedl žádný žák).

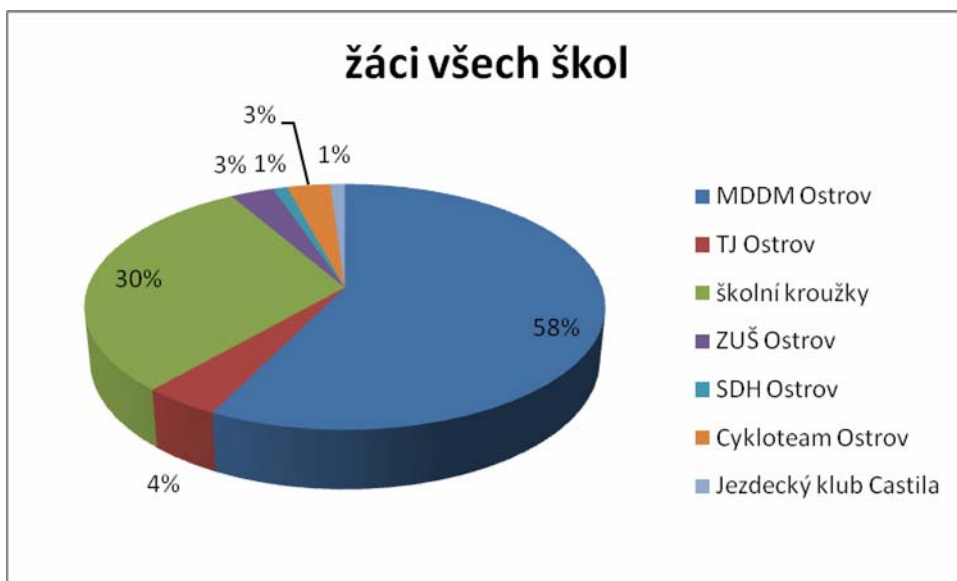
Poměrně závažnější je údajná nedostatečná nabídka. Organizace v Ostrově nabízí velmi rozmanité sportovní aktivity a tak je možná důvodem nedostatečná publicita a neinformovanost žáků. Stejný problém mohl nastat např. i v internetovém průzkumu konference sport a stát, kdy se jedna otázka týkala dostatku sportovních zařízení pro děti a mládež. Většina respondentů uvedla názor, že v ČR není dostatek kvalitních a veřejně přístupných sportovních zařízení pro mládež. Dle vlastní zkušenosti si myslím, že se tento problém řeší a veřejných sportovních zařízení přibývá, ale mohu soudit jen z oblasti Karlovarského kraje.

Graf č. 27- Porovnání důvodů, proč žáci nesportují

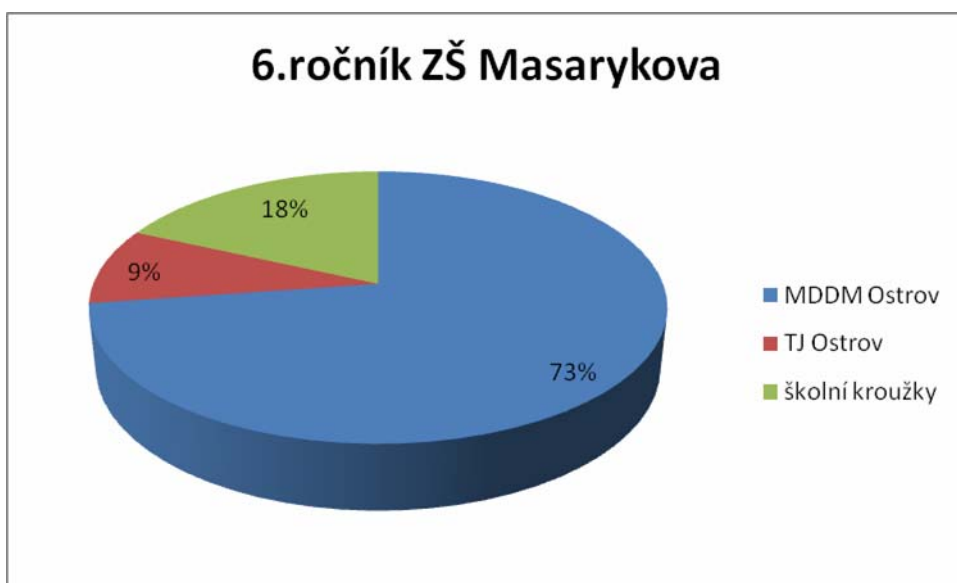
V poslední části jsou ve výsledcích již konkrétní organizace a jejich nabídka pohybových aktivit. Pracuji zde tedy s daty od žáků, kteří splňují dvě podmínky- sportují organizovaně a ve městě Ostrov. Na grafu č. 28 je převaha MDDM Ostrov a školních kroužků. Většinu pohybových aktivit nabízí právě MDDM Ostrov, který spolupracuje s kluby FK Ostrov a SK Borek.

Pro děti je určitě pohodlné navštěvovat kroužek ve škole. Znají vyučujícího na kroužek, nemusejí nikam docházet a mají přímou informovanost o kroužku, neboť je i snahou učitelů a vedení školy, aby žáci kroužky navštěvovali.

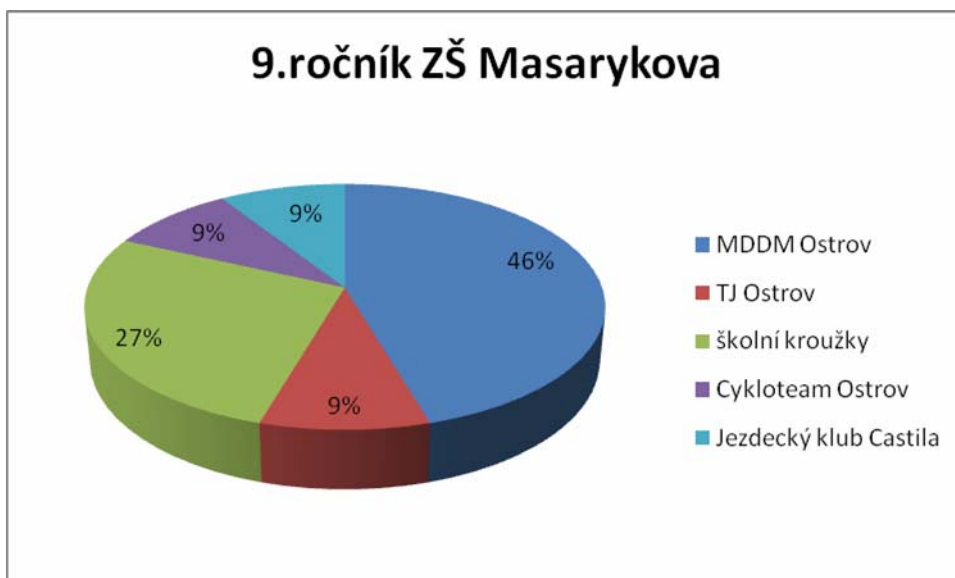
Graf č. 28- Nejnavštěvovanější organizace

Graf č. 29 ukazuje velkou převahu kroužků MDDM.

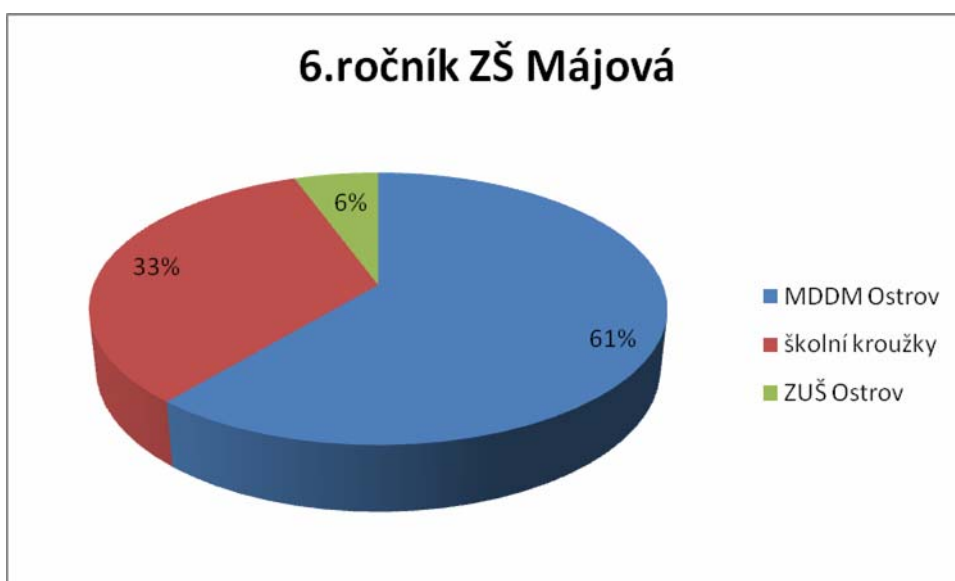
Graf č. 29- Nejnavštěvovanější organizace dle škol

V 9. ročnících ZŠ Masarykova je opět nejnavštěvovanější organizací MDDM, s nevelkou ztrátou chodí žáci i do kroužků ve škole (viz graf č. 30).

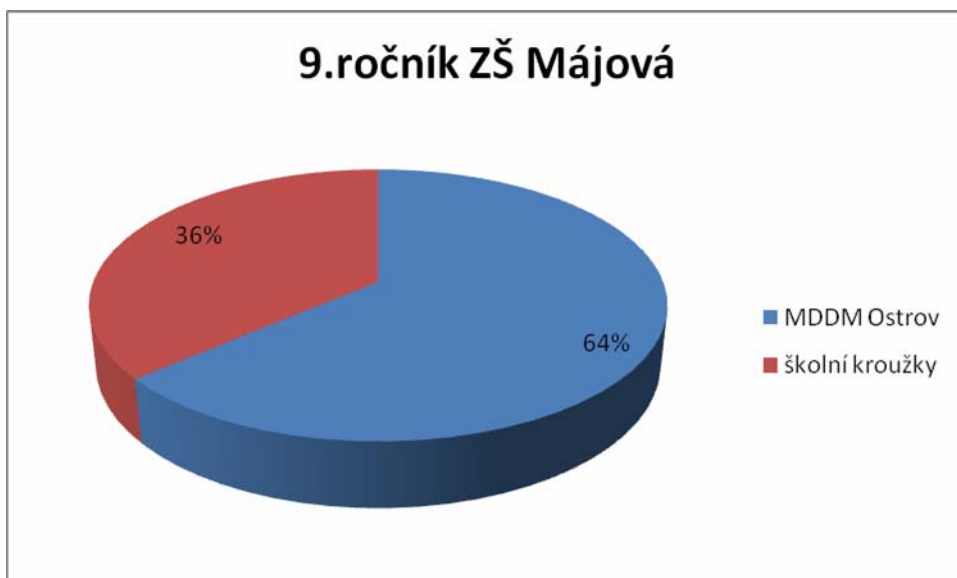

Graf č. 30- Nejnavštěvovanější organizace dle škol

Šestý ani devátý ročník ZŠ Májová nejsou výjimkami a děti si vybraly jednu z mnoha aktivit nabízených MDDM či kroužek ve škole (Graf č. 31, 32).

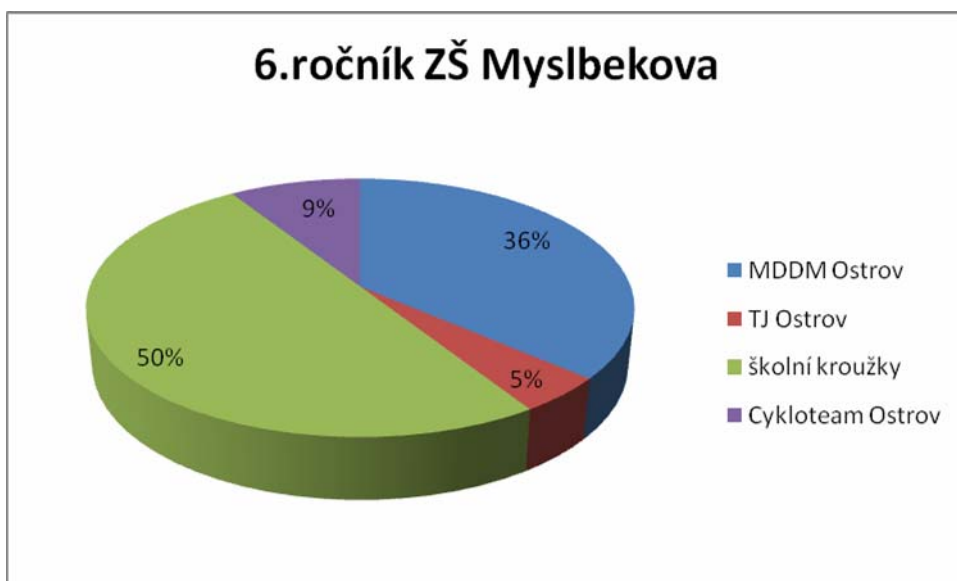

Graf č. 31: Nejnavštěvovanější organizace dle škol

Graf č. 32- Nejnavštěvovanější organizace dle škol

Základní škola Myslbekova už jen potvrzuje, že nejvíce dětí ze základních škol v Ostrově sportuje pod MDDM. Žáci 6. třídy mají ale převahu ve školních kroužcích. Pro ně je otevřen kroužek tanečně pohybový, který je mezi dětmi velmi oblíben (Graf č. 33., 34).

Graf č. 33- Nejnavštěvovanější organizace dle škol

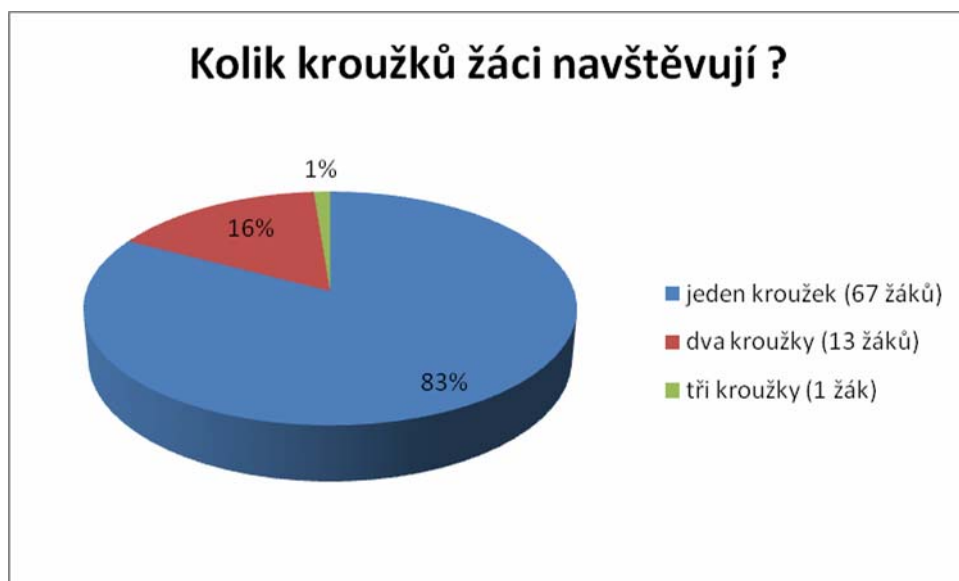
Graf č. 34- Nejnavštěvovanější organizace dle škol

V tabulce č. 4 jsou seřazeny pohybové aktivity od nejnavštěvovanější po nejméně navštěvované. Fotbal je nejvíce oblíbený u chlapců, stejný výsledek vyšel i v monitorování mládeže 2006. Stejně postavení s porovnáním výsledků v monitorování mládeže v ČR má i volejbal u dívek.

Tabulka č. 4- Navštěvované pohybové aktivity v Ostrově

Fotbal (MDDM Ostrov)	14	Atletika (MDDM Ostrov)	2
Florbal (školní kroužek)	11	Hip hop (MDDM Ostrov)	2
Volejbal (školní kroužek)	10	Softbal (školní kroužek)	2
Florbal (MDDM Ostrov)	6	Stolní tenis (TJ Ostrov)	2
Tanec (školní kroužek)	6	Sřelba (MDDM Ostrov)	2
Volejbal (MDDM Ostrov)	5	Tanec (ZUŠ Ostrov)	2
Gymnastika (MDDM Ostrov)	4	Tenis (TJ Ostrov)	2
Hokej (MDDM Ostrov)	4	Balet (ZUŠ Ostrov)	1
Rybářský kroužek (MDDM Ostrov)	4	Basketbal (MDDM Ostrov)	1
Tanec (MDDM Ostrov)	4	Hasiči (SDH Ostrov)	1
Cyklistika (Cykloteam Ostrov)	3	Jezdectví (Jezdecký klub Castila)	1
Latinsko-americké tance (MDDM Ostrov)	3	Karate (MDDM Ostrov)	1
Mažoretky (MDDM Ostrov)	3		

Výzkumná otázka č. 3: Většina žáků navštěvuje jen jednu pohybovou aktivitu v Ostrově, se potvrdila (viz graf č. 35).

Graf č. 35: Počet kroužků, které navštěvují jednotliví žáci

6 DISKUSE

Většina žáků 6. a 9. tříd ZŠ v Ostrově sportuje neorganizovaně. O sport (organizovaný či neorganizovaný) mají větší zájem chlapci než dívky, což píše i Svoboda (2008).

O organizovaný sport mají mnohem větší zájem žáci 6. ročníků. Je známo, že zájem mladých o účast v organizovaném sportu od 13. roku stále klesá. Psychologické výzkumy ukazují, že záleží hlavně na trenérovi, zda dítě pokračuje nadále v činnosti. Je tedy logické, že žáci 6. tříd více sportují organizovaně. Podle zjištěných informací zajišťují v Ostrově kroužky či kluby většinou trenéři s licenci, či kvalifikovaní učitelé (ve školních kroužcích.)

Mezi dívkami a chlapci jsou v zájmu o organizovaný sport malé rozdíly. Nejoblíbenějšími sporty jsou fotbal, florbal a volejbal. Podobné výsledky vyšly i z monitorování mládeže sportu 2006. Mezi žáky jsou ale také velice oblíbené kroužky ve školách (např. volejbal, tanečně pohybový kroužek, florbal).

Podle evropských odborníků by měla být dotace pro tělesnou výchovu 6-8 hodin týdně. Na českých školách jsou to ale jen dvě hodiny týdně. Dle výsledků se snaží ZŠ školy v Ostrově nabídnout v podobě kroužků či volitelných předmětů pohybové aktivity a žáci ostrovských škol mají o tuto formu nabídky zájem.

Všechny tři výzkumné otázky, které jsem si v diplomové práci stanovila, byly potvrzeny. U první výzkumné otázky, že žáci ze ZŠ Masarykova nejvíce sportují, jsem ale očekávala jasnější převahu. Žáci 6. tříd to potvrdili, ale žáci 9. tříd, u kterých jsem čekala s určitostí větší zájem o sport, neboť byli do minulého roku třída s rozšířenou výukou tělesné výchovy, to nepotvrdili.

Druhá výzkumná otázka, že chlapci se věnují více sportu, se sice potvrdila, ale chlapci jen o 4 % více než dívky. Třetí výzkumná otázka, že většina navštěvuje jen jednu organizovanou pohybovou aktivitu, se potvrdila s největší převahou. Na grafu č. 35 jde vidět, že odpověď jeden kroužek získala 86 %.

Zarážející výsledek byl u otázky, proč žáci nesportují (graf č. 26) Většina žáků uvedla, že je důvodem nedostatečná nabídka. V Ostrově je ale naopak nabídka pohybových aktivit rozmanitá. Ve městě Ostrov se sice nenachází organizace Sokol ani

Junák, či podobné zařízení. Nezajímala jsem se ale, o jakou jinou aktivitu by měli žáci zájem a tak nemohu soudit, zda právě o tuto formu pohybových aktivit by neměli zájem. Spíše je ale asi na vině nedostatečná informovanost o nabízených sportech.

Žáci uvedli, že upřednostňují neorganizované aktivity. V Ostrově je řada veřejných sportovišť, většina se nachází u MDDM. Hřiště na fotbal, basketbal, minigolf, tenis, stolní tenis, ricochet mohou děti využívat za poplatek ve svém volném čase.

U všech tří ZŠ škol v Ostrově jsou veřejně přístupná víceúčelová hřiště.

Dále je v Ostrově bazén na ZŠ Masarykova, který je v určité dny a hodiny vymezen pro veřejnost. V letních měsících je v provozu koupaliště Ostrov. V Roce 2006 byl v Ostrově postaven zimní stadion a tím vzniklo i zázemí pro sportovní krasobruslařský oddíl a kroužek ledního hokeje konaný pod MDDM, v určité hodiny je otevřen pro veřejnost. Tato organizace má tedy logicky největší nabídku pohybových aktivit. Je to dáno i tím, že spolupracuje s Fotbalovým klubem Ostrov a Sportovním klubem Borek Ostrov a tedy jejich nabídka spadá pod MDDM.

Počet sportovišť ve městě roste. Velké změny se uskutečnily v tomto roce, kdy v rámci projektu rozvoj infrastruktury pro volný čas byla vystavěna nová sportoviště. Hřiště na netradiční sporty, horolezecká stěna, hřiště s umělým povrchem 3. generace a rekonstrukce některých hřišť.

Nevelký zájem o organizovaný sport v Ostrově je možná daný mimojiné i tím, že mají děti výborné podmínky pro sport a raději je využívají ke sportování neorganizovanému.

7 ZÁVĚRY

V diplomové práci jsem se snažila zmapovat organizace nabízející sportovní aktivity žákům druhého stupně ZŠ a dotazníkovým šetřením zjistit zájem či nezájem žáků o sportování 6. a 9. tříd ZŠ v Ostrově.

Cíle diplomové práce se mi podařilo splnit. Všechny tři výzkumné otázky se potvrdily.

Diskuze na téma sport a volnočasové aktivity přináší řadu zajímavých dílčích témat a nabízí možnosti zmapování skutečného fungování aktivního sportu.

V práci jsem se nezabývala, zda žáci sportují rekreačně, vrcholově, či kolik hodin sportu věnují. Zjišťovala jsem, zda vůbec sportují a kde, či nesportují a z jakého důvodu.

Pohybové aktivity mají pozitivní vliv na všestranný a plnohodnotný rozvoj osobnosti u všech věkových skupin naší společnosti. Proto by si měla mládež utvořit a uchovat pozitivní postoj ke sportování a tím přispívat k pozitivnímu vývoji celé naší společnosti v budoucnosti. Pravidelné pohybové aktivity mají pro rozvoj osobnosti pozitivní vývoj nejen v rozvoji vytrvalosti a vůle, ale i v sociálních situacích, kdy jedinec musí podřídit osobní zájem zájmu celku. Pohybové aktivity mládeže se za posledních 10 let výrazně změnily. U mnohých převažuje zájem sledovat televizi, komunikovat pomocí internetu apod.

Ubývá sportující mládeže ochotné vynakládat více tělesných sil a překonávat překážky různého druhu. V Ostrově je ze strany města a škol velká snaha o zapojení dětí do organizovaného sportu, ze strany dětí už je ale zájem bohužel menší.

SEZNAM LITERATURY

- BENDÍKOVÁ, E. Kritický pohľad na príčiny pohybovej nedostatočnosti slovenských školákov. *Tělesná výchova a spor mládeže*, 2009, roč. 75, č. 5, s. 2-5.
- COAKLEY, J. *Sport in Society*. New York: Mc Graw-Hill, 2001.
- DOBRÝ, L. Tělesná výchova a sport mládeže v roce 2008. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2008, roč.74, č. 1, s. 2-6.
- DOBRÝ, L. Zdravotní benefity pronikají do SRN, 2008, *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2008, roč.74, č. 4, s. 41-48.
- FÜHRER, T. *Sport a mládež: pro a proti*, Brno, 2006, 53 s., Diplomová práce na MU Brno, vedoucí DP Aleš Sekot.
- FÜRBAHOVÁ, A. Projekt Rozvoj infrastruktury pro kulturu a volný čas, *Ostrovský měsíčník*, 2008, listopad, 2008, s. 3.
- HÁTLOVÁ, B. Psychologické aspekty ontogenetického vývoje motoriky v dětství a dospívání, 2009, *Tělesná výchova a sport mládeže*, 2009, roč. 75, č. 4, s. 5-8.
- HAVLÍČKOVÁ, L. *Fyziologie zátěže I*. 2.vyd. Praha:Karolinum, 2008. ISBN 978-80-7184-875-2.
- HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-246-0030-7.
- HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- KEITH, F. P. *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-468-7.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, *koncepce státní podpory sportu v České Republice 2009*, [online]. c2009 [cit. 2010-06-21]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/Tiskovy_odbor/koncepce_statni_podpory_sportu_v_CR.pdf.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, *konference sport a stát 2010*, [online]. c 2010 [cit. 2010-06-20]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/konference-sport-a-stat>.

- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, *průzkum veřejného mínění*, [online]. c2010 [cit. 2010- 06- 20]. Dostupné z:
http://www.msmt.cz/uploads/soubory/TVS/2010/sanep_sport_a_stat.pdf.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, *státní podpora pro rok 2010*, [online]. c2009 [cit.2010-06-20]. Dostupné z:
http://www.msmt.cz/uploads/soubory/TVS/2010/Podpora_sportu_2010_www.pdf.
- NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT, *Mládež České Republiky*, Praha, 2008.
- PÁVKOVÁ, J. a kol. *Pedagogika volného času*. 1.vyd. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5.
- PUNCH, K. *Úspěšný návrh výzkumu*. [z anglického originálu přeložil Jan Hendl] Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-468-7.
- RADA MĚSTA OSTROVA, *Pravidla pro hodnocení a poskytování příspěvků z rozpočtu města Ostrova na podporu sportovních aktivit*, [online]. c2006 [cit.2010-06-20]. Dostupné z : <http://www.ostrov.cz/uploads/media/Pravidlaposkytovani.doc>.
- RYCHTECKÝ, A. *Monitorování účasti mládeže ve sportu a pohybové aktivitě v České Republice*. 1.vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2006. ISBN 80-86317-44-7.
- SEKOT, A. *Sociologie sportu*. Brno: Masarykova univerzita a Paido, 2006, 410 s. ISBN 80-210-4201-X a ISBN 80-7315-132-4.
- SEKOT, A. *Sport a společnost*. 1.vyd. Brno: Paido, 2003, ISBN 80-7315-047-6.
- SLEPIČKA, P., SLEPIČKOVÁ, I. *Sport, stát, společnost*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2000. ISBN 80-86317-06-04.
- SLEPIČKOVÁ, I. *Sport a Volný čas*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0044-7.
- SVOBODA, B. *Pedagogika sportu*. 2.vyd. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1358-1.
- US. DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES, *Psychical activity guidelines for Americans* [online]c2008 [cit.2010-08-11].Dostupné z:
<http://www.health.gov/paguidelines/pdf/paguide.pdf>.
- VLČEK, P. *Historický vývoj tělesné výchovy ve Spojených státech amerických, Tělesná výchova a sport mládeže, 2009, roč.75, č. 6, s. 6-10.*

Zákon č. 115 o podpoře sportu [online] c2005, 5.5 2005 [cit. 2010-06-20]. Dostupné z:
<http://www.msmt.cz/sport/zakon-o-podpore-sportu>.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Dotazník

Příloha č. 2 Pravidla pro hodnocení a poskytování příspěvků z rozpočtu města Ostrova

Příloha č. 1 Dotazník

Milí žáci,

ve své diplomové práci se zajímám o organizované sportovní volnočasové aktivity žáků 6. a 9. tříd ZŠ ve městě Ostrov. Dovoluji si vás oslovit a poprosit o vyplnění dotazníku.

Děkuji Eva Fousová

Dotazník je anonymní.

Prosím, zvolenou možnost zakroužkuj a v případě prázdného políčka údaj doplň!

1) Jsi: dívka   chlapec

2) Navštěvuješ nějaký sportovní kroužek či kroužky **ve městě Ostrov**?
(mezi sportovní kroužky patří také např. rybaření, tancování, turistika apod.)

ANO – vypiš je a do závorky napiš, kdo kroužek organizuje (např. fotbal (MDDM), stolní tenis (tělovýchovná jednota), volejbal (škola)

NE – zakroužkuj níže důvod

- navštěvuji sportovní kroužek, ale v jiném městě
- dělám sport, ale neorganizovaně
- sport mě nebaví
- kvůli zdravotním problémům
- finanční důvody
- nenabízí se to, o co bych měl(a) zájem
- jiný důvod

Příloha č. 2

1. Příspěvkem se pro účely těchto pravidel rozumí finanční dotace poskytnutá z rozpočtu města dle ustanovení § 85 písm. c) zák. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů.
2. Příspěvky se v souladu se zákonem o obcích poskytují občanským sdružením a jiným právnickým a fyzickým osobám (dále jen „žadatelé“) k podpoře aktivit v oblasti:

Tělovýchovy a sportu:

Dotaci v oblasti tělovýchovy a sportu lze použít zejména pro tyto účely:

- a) mimořádné sportovní akce městského významu
  - b) podpora vrcholových sportovců - reprezentantů
  - c) podpora na činnost mládeže**
  - d) drobná údržba sportovišť a tělovýchovných zařízení**
3. Příspěvky se poskytují zejména k podpoře realizace projektů, které:
jsou městského významu a které:
    - a) odpovídají strategickým záměrům města
    - b) významně reprezentují město
    - c) není možno je realizovat z běžných provozních prostředků žadatele
  4. Rada města si vyhrazuje právo stanovit priority, které budou přednostně podporovány v následujícím kalendářním roce.
  5. Příspěvky se poskytují žadatelům na základě předloženého projektu, zpracovaného v souladu s těmito pravidly.

6. Příspěvky se poskytují jednorázově nebo ve splátkách na realizaci projektů v příslušném kalendářním roce.

Termíny pro podávání žádostí

1. Žádosti o poskytnutí příspěvku se podávají 1x ročně do 31.12. předcházejícího roku (pokud tento den připadne na den pracovního volna, ještě první následující pracovní den).
2. Součástí žádosti je vždy projekt, obsahující náležitosti stanovené v čl. III. těchto pravidel.

Náležitosti projektu

1. Projekt se předkládá na vyplněném formuláři, který vždy obsahuje:
  - a) základní informace o žadateli,
  - b) přesný název projektu
  - c) přesný termín a místo konání projektu včetně časového harmonogramu
  - d) cíl projektu
  - e) cílovou skupinu
  - f) celkový rozpočet projektu
  - g) požadovaná výše dotace
2. Žádá-li žadatel o poskytnutí příspěvku ve výši přesahující 20.000,-- Kč, uvede ve formuláři k projektu také:
  - a) materiální a personální zajištění realizace projektu,
  - b) sdělení o finanční spoluúčasti jiných fyzických či právnických osob,
  - c) reference k činnosti žadatele,

d) formulář „celkový rozpočet projektu“ (včetně spoluúčasti žadatele)

3. Přílohou k formuláři jsou fotokopie,

- a) dokladů, na jejichž základě došlo k vytvoření subjektu, je-li žadatel právnickou osobou,
- b) dokladu o volbě nebo jmenování statutárního zástupce žadatele, je-li žadatel právnickou osobou,
- c) výpis z rejstříku trestů žadatele, pokud je žadatelem fyzická osoba (pořízený v kalendářním roce, ve kterém je žádost podávána),
- d) doklad o přidělení IČ, pokud bylo přiděleno
- e) DIČ, pokud bylo přiděleno,
- f) smlouvy o zřízení běžného účtu žadatele v některém z peněžních ústavů,

Žadatel může dle svého uvážení připojit též další přílohy.

Přijímání žádostí

1. Žádosti o poskytnutí příspěvku přijímá příslušný odbor. Potřebné formuláře a veškeré vstupní informace, nutné pro zpracování projektů, jsou k dispozici příslušného odboru a na [www stránkách města Ostrova \(www.ostrov.cz\)](http://www.stránkách města Ostrova (www.ostrov.cz))
2. Příslušný odbor vede evidenci předložených žádostí a poskytnutých příspěvků.
3. Příslušný odbor zkontroluje, zda projekt, předložený žadatelem, obsahuje všechny náležitosti, stanovené v čl. III. těchto pravidel. Chybí-li v projektu některé požadované náležitosti, příslušný odbor žadatele písemně vyzve, aby projekt v přiměřené lhůtě, nejméně 15 pracovních dnů, doplnil. Pokud žadatel projekt ve stanovené lhůtě nedoplní, příslušný odbor žádost vyřadí.

Posuzování projektů a přidělování příspěvků

1. Projekt, který obsahuje všechny požadované náležitosti, příslušný odbor předloží k posouzení odborné komisi rady. Příslušný odbor spolupracuje s komisí při posuzování projektu a zajišťuje veškeré potřebné organizační a administrativní úkony související s činností komise.
2. O poskytnutí příspěvku a jeho konkrétní výši rozhoduje na základě doporučení komise rada města nebo zastupitelstvo města Ostrov dle ustanovení § 85 písm. c) zák.č.128/2000Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů.
3. Předpokladem poskytnutí příspěvku (převedení prostředků na účet žadatele) je vyrovnání veškerých závazků k rozpočtu města, tedy také správně a ve stanoveném termínu předložené vyúčtování, pokud byly žadateli finanční prostředky v předchozím roce poskytnuty.
4. Se žadateli, jimž byly finanční prostředky radou nebo zastupitelstvem schváleny, uzavře město smlouvu o poskytnutí příspěvku z rozpočtu města v souladu s platnými obecně závaznými právními předpisy (dále jen „smlouva“). Ve smlouvě je mimo jiné stanovena výše a účel použití příspěvku, termín a způsob vyúčtování poskytnutých finančních prostředků. Vzor smlouvy tvoří přílohu č. 1 těchto pravidel.
5. Prostředky lze použít na úhrady cestovních nákladů pracovníků nebo funkcionářů příjemce či příjemce samotného. Příspěvek nelze použít na mzdy.

Kontrola a vyhodnocení

1. V souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve znění pozdějších předpisů, je město jako poskytovatel příspěvku oprávněn kontrolovat dodržení podmínek, za kterých byl příspěvek poskytnut; tuto kontrolu vykonávají pověření zaměstnanci a členové příslušných kontrolních orgánů města.
2. Žadatel je povinen v rámci výkonu kontrolní činnosti dle odst. 1 tohoto článku předložit příslušnému odboru města k nahlédnutí originály účetních dokladů, týkající se poskytnutého příspěvku a jejich kopie k založení, nejpozději v den vyúčtování a na vyžádání předložit i ostatní pokladní doklady. Za splnění účelu čerpaných finančních prostředků a za pravdivost i správnost závěrečného finančního

vyúčtování odpovídá statutární zástupce žadatele, který tuto skutečnost zároveň písemně potvrdí.

3. Finanční prostředky poskytnuté formou příspěvku musí být použity v souladu s uzavřenou smlouvou v plné výši.
4. V případě nevyčerpání celého objemu finančních prostředků musí být nevyužité finanční prostředky vráceny zpět na účet města způsobem a v termínu stanoveném ve smlouvě. O využití nevyčerpaných finančních prostředků rozhoduje rada města, ve své kompetenci.
5. Žadatel je povinen v souladu se smlouvou provést a do 9. ledna následujícího kalendářního roku, předložit městu vyúčtování realizace projektu a vyhodnocení použití poskytnutého příspěvku.
6. Příslušný odbor po obdržení vyúčtování provede kontrolu správnosti předložených účetních dokladů a dodržení stanoveného účelu použití poskytnutých finančních prostředků.

Závěrečná ustanovení

1. Na poskytnutí příspěvku není právní nárok. Město není povinno zdůvodňovat rozhodnutí o přidělení nebo snížení požadovaného příspěvku. U dlouhodobých projektů nevzniká uzavřením smluv automatický nárok na podporu v dalších letech.

Tato pravidla byla schválena usnesením Rady města Ostrov.

(Rada města Ostrova, 2006)